

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET FELÜGYELETE ALATT
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. — fillér.

Félévre... 5 " — "

Negyedévre... 2 " 50 "

Egyes szám ára 20 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ

JESZENSZKY PÁL

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET

TITKÁRJA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. sz. (Köztelek).

Hirdetések díjszabás szerint.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Egyről-másról.

(A földmívelésügyi tárcza költségvetése. — Lótenyésztőkerületek létesítése. — Magánmenések összeírása. — Megszűnt száj- és körömfájás. — Állatorvosi bagázs. — Baromfitenyésztők Országos Egyesülete. — Az OMGE tenyészállatvásárja. — Angolok lóvásárlása.)

A földmívelési tárcza költségvetésének tárgyalását e héten fejezte be a törvényhozás. Teljes 9 napon keresztül folyt a vita. Nagyon figyelemreméltó felszólalások hangzottak el a mezőgazdasági hitelügy rendezéséről, a szövetségi intézmények fejlesztéséről, az idegenek birtokszerzéséről, a hitbizományok kérdéséről, a telepítésről, a mezőgazdák munkáskérdéséről, a gazdasági tanúgyról s a vízszabályozás és árvízvédelemről, de ezek mellett az állattenyésztés és ezzel kapcsolatos kérdések — kivéve a lótenyésztés ügyét — jóformán érintetlenül maradtak. Alig egy-két felszólaló tartotta szükségesnek a földmívelésügyi tárcza ezen nagyon is számottevő kérdéseivel foglalkozni, holott, ha tekintbe vesszük, hogy e tárcza 46 milliót kitevő rendes kiadásaiból az állattenyésztési ágak dotációjára 15 $\frac{1}{2}$ millió korona esik, akkor nyilvánvaló, hogy lett volna anyag, a mely a behatóbb hozzászólást megérdemelte volna.

Nem igen van a földmívelésügyi tárczának oly ága, a melyben nagyobb haladás lenne konstatálható, mint az állattenyésztési ágazatban. S talán nem lehetetlen, hogy épen ez az általánosan elismert tény az oka, hogy néhány éleesebb természetű kritikái megjegyzésen kívül a felszólalók elsiklottak az állattenyésztés ügyei fölött; *Károlyi Sándor* gróf azonban nem mulasztotta el, hogy a legmelegebb elismeréssel ne adózzék a földmívelésügyi miniszternek a tejszövetkezetek szervezése körül elért nagyszabású eredményeihez. A mit a miniszter kétségkívül teljes mértékben meg is érdemelt.

Az állattenyésztés körébe vágó ügyek közül jóformán csak a lótenyésztés ügye került szóba, s az ellenzék sorából az e téren tapasztalható bajokra mutatott rá

Chernel Gyula. Kritikai megjegyzésre tényleg csak ez szolgált okot, mert sajnos, a lótenyésztés terén különösebb haladásról nem szólhatunk. Különösen nem a mi a népies lótenyésztést illeti. Az irányváltás szükségét érezte maga a miniszter is s ennek érdekében hívta össze tavaly azt a nagyszabású szaktanácskozmányt, mely a jövőben követendő irányelveket volt hivatva kijelölni. Habár a köztenyésztés terén sok minden nincs úgy, a mint lennie kellene s a legelők hiánya nagy mértékben érezteti hátrányos vitatását, mindazonáltal túlzott szerintünk az az elhangzott állítás, hogy kistenyésztőink abszolúte képtelenek a katonaság czéljainak megfelelő lovak nevelésére, mert hiszen e tekintetben az európai államok között hazánk még mindig az elsők sorában áll.

Figyelemre méltó az az észrevétel, a mely a hadügyminiszter által föntartott csikótelepekre vonatkozólag tétetett, a melyekre tudvalevőleg a 3 éves csikókat a tenyésztőtől 325—400 forintig terjedő árért vásárolják s ott tovább nevelik 4—4 $\frac{1}{2}$ éves korukig. Az 1 $\frac{1}{2}$ évi tartási költség körülbelül 300 forintba kerül, úgy hogy az itt nevelt s tiszti használatra szánt lovak a kincstárnak darabonként átlag 700—750 forintjába kerül. Nagyon megérdemli az intéző köröknek gondolkodását az ezzel a kérdéssel kapcsolatosan fölvetett az a javaslat, nem volna-e czélszerűbb a tiszti használatra szánt lovak árát egy elfogadható összegben, pl. 500 forintban megállapítani s ily áron közvetlenül a tenyésztőtől beszerezni, a mely esetben a tenyésztők is jól járnának s a kincstár is olcsóbban utna a szükséges tiszti lovakhoz.

A vita során a hidegvérű lóanyag tenyésztésének előmozdítását is figyelmébe ajánlották a miniszternek, tenyészkanca kiosztása által is elősegítendőnek javaslva ezen fajta tenyésztését, a mi elől a miniszter saját kijelentése szerint nem zárkózik el s ott a hol efajta tenyésztésének helye van, azt — igen helyesen — előmozdítani is szándékolja.

Hogy lótenyésztésünk terén vannak hibák azt az objektive gondolkozók nem tagadják. De a mikor ezt konstatáljuk, akkor ezzel szemben el kell ismernünk, hogy a kormány igyekszik a bajokat kiküszöbölni s s oly intézkedéseket életbeléptetni, melyek a fejlődést e téren is biztosítani hivatottak. Legújabbban intézkedés tétetett annak érdekében, hogy a már meglévőkn kívül újabb tájfajta kerületek kijelöltessenek, még pedig a törvényhatóságok és gazdasági egyesületek közbejöttével, mely intézkedés által az ország egyes vidékein a lóanyag egyöntetűségben nyerni fog. Ezenkívül a földmívelésügyi kormány az egész országban, megyénként összeírattja a magánmenések létszámát, valamint azt is, hogy az egyes menésekben minő méneket alkalmaznak az anyag javítására. Az erre vonatkozó adatok könyvben földolgozva nyilvánosságra fognak hozni, nemcsak nálunk, de a külföldön is, a mi kétségkívül elő fogja segíteni, hogy a vevő és eladó közvetlenebbül léphessen érintkezésbe egymással.

*

Pár hét előtt e helyütt szóvá tettük azt a körülményt, hogy Romániából behurcoltatott hozzánk a száj- és körömfájás, mely az első időben a foganatosított rendszabályok ellenére terjedt s 14 község szarvasmarhaállományát inficiálta. Akkoriban fölvetettük a kérdést, képes lesz-e állategészségügyi karunk a fenyegető veszély terjedésének elejét venni — mint a hogy ugyan e baj terjedésének ugyanezen időben az osztrák állatorvosok elejét vették — s azon reményünknek adtunk kifejezést, hogy jelenlegi szervezetében az állatorvosi kar e méltán megkövetelhető föladatának meg fog tudni felelni. Dicséretére legyen mondván, e várákozásnak emberül megfelelt s ma már a baj teljesen megszűnt és Magyarország egyetlen községében sincs száj- és körömfájás. Ezt az eredményt látva, valóban fölöttébb meglepő volt a mostani földmívelési tárcza költségvetésének tárgyalása alatt elhangzott az a vehemens kritika, melyben a magyar állatorvos

*

kart az egyik felszólaló képviselő részé-
sítette s az egész kart egyszerűen «bagázs»-
nak minősítette. Nyilvánvaló, hogy e ki-
jelentés minden egyéb, mint megtisztelő az
állatorvosi karra, de azok, a kik imígyen
aposztrofáltattak, meg lehetnek nyugodva,
mert a legilletékesebb forum, maga a föld-
művelésügyi miniszter vette védelmébe a
megsértett állatorvosi kart, oly bizonyít-
ványt állítva ki ennek működéséről, a
melylyel meg lehetnek elégedve. Állat-
egészségügyünket bizonyára senki sem
mondhatja teljesen kifogástalannak s hibák-
tól mentesnek, de azért mégis semmiképen
sem indokolt állategészségügyrendészetün-
ket, még ha sporadice vannak is hibák s az e
karhoz tartozó egyesek itt-ott kötelességü-
ket nem teljesítik is úgy a mint ezt tőlük
múltán megkövetelni lehet, oly színben tűn-
tetni föl, a mely a velünk szemben úgy sem
jóindulatú külföldet állatkivitelünket me-
nehezíteni célzó törekvésének tápot szol-
gáltat, a mint e fölfogásnak a földművelés-
ügyi miniszter e kérdésben való felszólá-
lásában kifejezést is adott.

*

A legutóbb megalakult «Baromfitenyész-
tők Országos Egyesülete» már megkezdte
működését és serényen hozzájárult azokhoz
a földadatokhoz, melyeket maga elé tűzött.
Egy igen jelentős ténykedése az egyesület-
nek az lesz, hogy magára vállalja a csere-
baromfi közvetítését, s szét is bocsátotta
már az erre szóló fölhívást, melyet lapuuk
más helyén közlünk. E téren az egyesület
igen hasznos szolgálatára lehet a kormány-
nak s ennek nagyszabású tevékenységét a
baromfitenyésztés terén hasznosan fogja
kiegészíteni, miért is kívánatos, hogy a
kormány részéről megfelelően is támogat-

tassék céljai elérésében. Hogy pedig az
új egyesület érezhető hiányt van hivatva
pótolni, annak bizonyítéka az a nagy ér-
deklődés, mely iránta nyilvánul s a mely-
nek legjobb kifejezője a belépő tagok jelen-
tékeny száma.

*

A tenyészállatvásárok megtartásának
most van az ideje. Jóformán minden hétre
esik egy-kettő s alig van gazdasági egye-
sület az országban, a mely ilyen ne ren-
dezne.

Az OMGE is most rendezi XIX. ten-
yészállatvásárját Budapesten, a melynek
méretei, sem a mi a fölhajtott állatok
mennyiségét, sem azok minőségét illetőleg
párhuzamba nem állítható a 80-as években
és a 90-es évek elején rendezett ilyenmű
vásárokkal. Magyarzatát leli e tény ép
abban a körülményben, hogy országszerte
rendeztetnek ma már ily vásárok, emellett az
állattenyésztési fölügyelők a köztenyésztés
részére szükséges apaállatokat közvetlenül
az istállóban veszik meg a tenyésztőktől s
így természetes, hogy sok és érdekes anyag
vonatik el a fővárosban tartani szokott e
vásártól. Daczára azonban a vásár szem-
pontjából kedvezőtlen e körülménynek, a föl-
hajtás még mindig elég tekintélyes s a ten-
yészanyag beszerzésére, a fölhajtóknak
pedig eladó anyaguk kedvező értékesítésére.
Az idejű vásár az értékesítés szempontjából
különösen kedvezőnek ígérkezik, mert a
kormány intézkedéséből az állattenyésztési
felügyelők nagyobb bevásárlásokat fognak
tenni, e mellett a Román kormány kép-
viselői is meg fognak jelenni, hogy meg-
felelő tenyészanyagot bevásároljanak. Csak
az árak ne legyenek azután túlesigázottak,

mint a hogy többnyire lenni szoktak, mert
ez a vételkedvet nagyon lohasztja.

*

Megemlékeztünk mi is arról a panamá-
ról, mely az angol hadsereg részére való
lóbevásárlás körül Magyarországon néhány
bécsi lókereskedő czég jóvoltából folyt.
Ezek a visszaélések nyilvánosságra jutván,
reméljük nem fognak megisméltódni. Miután
azonban az angol kormány az afrikai harc-
térre újabb és újabb lószállítmányokat
kénytelen küldeni, a lóvásárlás tovább folyik.
Az a kérdés, okvetlenül szükséges-e, hogy
a lóvásárlásnál a közvetítő lókereskedő
rakja-e zsebre a haszon jó részét, vagy
hogy a tenyésztő kapjon-e megfelelő árat
eladó jószágáért. Erre a kérdésre csak egy
lehet a felelet s ez az, hogy közvetítő
kereskedőkre semmi szükség sincs s a
tenyésztőket közvetlen összeköttetésbe kell
hozni a vásárló angolokkal. Ezt törekszik
kimódolni az OMGE, mely a dolog mikénti
megoldása fölött most folytat tanácskozást.
Reméljük, hogy e törekvés teljes sikerrel
fog járni.

Állattenyésztés.

Rovatvezető: **Monostori Károly.**

Az állattenyésztés jövedelmezősé- gének kiszámításáról.

I.

A gazdasági üzemnek legfontosabb té-
nyezője az állattenyésztés, mert fogaterő
és trágya nélkül nem gazdálkodhatunk. Az
állattartás haszna a gazdaságban, az igás

TÁRCZA.

Rovatvezető: **Buday Barna.**

Lóhítoriá.

Nincs egyetlen négylábu szelid állat, a mely
annyi nemes tulajdonsággal bírjon, mint a ló.
Talan épen ez az oka annak, hogy a lónál a legcse-
kélyebb fortélyosságot, vagy makacszkodást nagy
hibának tartunk. Ez által a legszebb állat is
sokat veszít értékéből, minek az a rendes kö-
vetkezménye, hogy a szép, de fortélyos lónak
orvoslását mindenféleképp megkísérelük.

Szinte magától következik, hogy minden hír-
neves lókereskedőnek van egy sajátos or-
vossága, ez vagy az, a lófortély ellen s ez al-
kalommal érdekesnek tartom elmondani a mult
század hatvanas éveinek egyik sokat emlegetett
lókereskedőjének élményét, különleges orvos-
lási módját.

Széles ez országban, de ennek határain túl,
mint Moldva, Románia és Törökországban is
közismert lócsiszár volt az öreg Szentpétery
bácsi, a kis szürke örmény. Mint kereskedő
tisztességes névnek örvendett. Nem szeretett
kicsiben dolgozni és ha nyerni akart, ott vette
meg a busás hasznót, a hol nem érezték meg,

a nagy tömegben. Az állam részére szállított
sokat és ott sok elcsúszott akkor...

Ismerte Magyarország valamennyi nagyobb
lótenyésztőjét. Hanem a lovak ismeretében
csodálatos volt. Megmondotta a ló származását,
apját, anyját. Ebből aztán az a haszna támadt,
hogy a lopott jószágot nem tudták azon a vá-
sáron eladni hamisított marhalevéllel, a hol
Szentpétery bácsi megjelent, ha le nem kenye-
rezték a betyárok elébb a hallgatásra. Azt is meg-
tette az öreg, de csak saját jó voltáért.

Megesett, hogy épen őt akarták rászedni a
lopott lóval, de fölsültek. Az átirásnál meg-
mondotta a ló eredetét s a betyár megszökött,
ha lehetett. Mikor aztán újra összetalálkoztak
valahol, az öreg megmondotta jóakarólag: látod,
fiam, miért akarsz te nekem lopni, nem elég,
ha magadnak lophatsz?...

Egy alkalommal gyönyörű fekete mént vett
az öreg, melyről előre tudva volt, hogy senkit
a hátán meg nem tűr. Szép állat volt, Hergeli-
ának hívták. A sörénye egy arasznyira ért a
földtől, míg fekete farka egy lépésre takarta
hátul a földet s ha föl nem kötötték, uszály
gyanánt vonta. Az elmondottaknál egyéb hibája
nem akadt a remek állatnak, tehát úgy gon-
dolta Szentpétery bácsi, hogy abból majd ki-
gyógyítja.

A próbálgatások megkezdődtek. Három ki-

szolgált öreghuszárszámba menő legénye volt
az öregnek, kipróbált lovas mind a három.
Második napon már kettő hasznavehetetlenül
feküdt az ágyban. Hergelia az egyikre úgy esett
rá, hogy két hátsó lábára ágaskodva magát
hanyat vágta lovasával együtt. A másikat már
nem sikerült a tágas lovardában ezzel a for-
télylyal levetni. Tehát az oldalán alkalmatlan-
kodó lovagának lábait dörzsölte a lovarda fa-
lához, de oly keményen, hogy elájult tőle a
kiszolgált huszár.

Most az öreg Szentpétery bácsi látva két be-
tegyét, elővette az ő egyedüli orvosságát. Elő-
ször is fölkeresett egy fazekast, a kinél egy
jókorá nagyságú kancsót készítettett cserépből,
de kikötötte, hogy az a lehető legvékonyabb le-
gyen. Az ára nagy lett a vékony edénynek, mert
tudnivaló dolog, hogy ezt a többi edényfélél-
vel összerakni a vékonysága miatt nem lehetet-
s így egy katlanégetés csupán ezért kellett.
De az öreg lókupecz nem vala fősvény.

Most következett a harmadik legény. A Já-
nosra került a sor. Szentpétery bácsi ezen a
szép, meleg nyári napon jeges hidegvizzel töl-
tötte meg a külön e célra készült edényt. Le-
hetett tizliteres. Hergeliát fölnyergelve kive-
zette János a piacztér közepére. Itt már a lovas
lábát az oldaláról ledörzsölni nem lehet, mert
nem volt a közelben fal. Ezt a Hergelia szintén

Legjobb szerkezet! Legnagyobb munkabírás!
Legkönnyebb hajtás! Legtökéletesebb fölözés!

A legjobb fölözőgép az Alfa-Separator.

állatoknál a fölhasznált fogaterő. A haszonmarhánál pedig a trágyatermelési árban nyilvánul és jórészt ezekről függ az egész gazdasági üzlet sikere. *Jól kihasznált fogaterő és olcsó trágyatermelés* már egymagukban is biztosítják a gazdálkodás jövedelmezőségét.

Az állattartás és tenyésztés tehát közvetlen forrása a mezőgazdasági jövedelemnek. Sikeres állattenyésztés azonban csak a helyes jövedelmi kombinációk alkalmazásával, az állattartás remélhető hozama és költségeinek gondos mérlegelésével képzelhető. Tenyésztési szakismeretek nélkül produktív állattenyésztést nem üzhetünk, helyes számítási képesség híján pedig nem értékesíthetjük tenyésztési szakismereteinket. Innét van, hogy az állattenyésztésben közepes gazdák — ha különben jó számítók sokkal nagyobb jövedelmi eredménnyel gazdálkodnak, mint a gyenge számító, de egyébként kitűnő állattenyésztők.

Pedig a jövedelmi kombinációk terén, mi magyar gazdák, átkozottul gyöngék vagyunk. Hosszú praksisomban, keservesen tapasztaltam ezt a *horor numeriban* szenvedő magyar közbirtokosság pusztulásán és látom ezt legjelesebb szakértőink, különben kitűnő szakközleményeik, nagyon is eltérő jövedelmi számításain. Egy és ugyanazon dologban, a hány, annyiféleképen számít. Pedig a számítás adatai a különböző gazdasági viszonyok között lehetnek eltérők, sőt kell is, hogy eltérők legyenek, de maga a helyes számítási formula csak egyféle lehet. Az állattenyésztő gazdaközönség legvitálisabb érdekeit vélem tehát szolgálni akkor, a midőn az állattenyésztés jövedelmi számításának alapelveit a következőkben kifejttem:

1. Első sorban is soha sem szabad az állat-

beismerte és tudomásul vette. Tehát a kétlábú ágaskodás maradott részére a ledobáshoz. Így gondolta ezt Szentpétery bácsi is, mikor Jánost a nyeregbe bízta.

— Ne teketóriázz, János! Fölülz. Én fölodom az edényt, aztán gyorsan végezz!

János serényen csinálta, de Hergelia, a nemes mén sem soká késett az ágaskodással. Csak annyi ideje maradt Jánosnak, hogy az öreg úr által fölnyújtott edényt átvegye s az ágaskodó ménnek hatalmasan a feje tetejéhez csapja.

Forró nyár volt. A hideg jegesvíz, mint valami hideg istennyila csapott a Hergelia szép fejére, sőt roppant is, a mint a koponyáján a vékony cserépkancsó széttörtött. Talán a tüzes villám sem hozta volna oly zavarba a fortélyos állatot ebben a forróságban ha rácsap, mint a jegesvíz. Levágta ijedtében fejét a két első lába közé és eszeveszett vágatással elrohant.

— Fog meg jól, János! — kiáltott utána Szentpétery bácsi. De erre a figyelmeztetésre szükség úgy sem volt. János muszájból kapaszkodott bele a száguldó állat sörényébe. Két óráig tartott a vad nyargalás. Ekkor megadta magát Hergelia.

Öt óra mulva került vissza János a szép állattal, mely gyönyörűen szedve lábait lépésben tért vissza. A fortély megtörte. Hergelia megtörte ezután hátán a lovasokat, de nem volna igaz ez a lóhítoriá, ha azt is el nem mondanám, hogy attól a naptól kezdve, ha valaki ráült, a szép állat mindig lekapta a fejét. Félt a jeges istennyilától. Péterfy Tamás.

tenyésztési költséget *egy darab* csikó, borjú, bárány vagy malacra számítanunk. Meggondolandó, hogy a született állatokat nem mind nevelhetjük föl teljes értékesítésig. Ezek egyrésze időközben elpusztul, a tenyészanyag értéke is csökken és mindez fokozza a nevelési költségeket. Vegyünk például — mert ez a legegyszerűbb — egy 50 drb mangalicza-koczából álló tenyészetet, kétszeri fiaztatás és 13—15 hónapos süldő értékesítéssel. Itt az előirányozható állomány-szaporulat és kimenetel a következő: négy drb kan évi kimenetel 0 dög, két drb mustra; 50 drb kocza évi kimenetel három dög, 17 drb mustra; 275 drb téli malacz kimenetel leválasztásig 25 drb dög; 250 drb választott malacz kimenetel teletetésig tiz dög, tiz mustra; 230 drb téli süldő kimenetel eladásig öt dög, öt mustra. Marad tehát 220 drb süldő, a miből a tenyészanyag pótlására leszámítva 20 drb koczá, marad eladásra 200 drb 13—14 hónapos süldő.

Nyári fiadásra számítsunk 35 darab kocza után: 190 szopós malaczt, elhúlásra leválasztásig 19 drbot; 171 választott malaczból áprilisig dög hat, mustra öt drbot; 160 süldőből őszi eladásig dög öt, mustra öt drbot; maradna tehát eladásra 150 drb éves nyári süldő.

2. A *termelési képességet* az eddig elért több évi tényleges átlag alapján, vagy ennek hiányában legalább is a valószínűségnek megfelelően számítsuk. Ne előirányozunk tehát pl. a bonyhádi tehenektől 2500 liter évi tejhozamot, a magyar mustra hizó ökröknél egy kg; vagy pláne több napi súly gyarapodást és 13—14 hónapos korra 80 kilós mangalicza-süldőt, hanem érvük be a valószínű 2000 liter évi tejhozam, a $\frac{3}{4}$ kiló súlygyarapodás és a takarmányozás belterjessége szerint az 50—70 kilós süldő súlylyal; már ezek is igen figyelemre méltó eredmények. Hasonló mérséklet ajánlható az eladási árak megszabásánál is. A jelen példában mégis, igen belterjes takarmányozás mellett számítsunk a fönti sertéstenyésztésből:

19 drb mustra-kan és kocza után á 100 kg. = 1900 kg. á 76 f. 7—4% = 1386 K; 15 drb mustra választott malacz után á 3 K = 45 K; 10 drb mustra-süldő után á 10 K = 100 K; 200+150 = 350 drb $\frac{5}{4}$ éves süldő után á 80 kg. = 28000 q—4% = 26880 q á 64 K = 17.203 K, összesen tehát 18.734 K bevételt. Átlagnak ez nagyon is jó eredmény.

3. A haszonmarhatartás főhaszonvétele közönségesen a *trágya*. Eltekintve az apróbb háziállatoktól, a sertés és esetleg — de csak nagyon esetleg — a lótenyésztés adhat készpénz-jövedelmet, de ezeknél a trágyatermelés azután meglehetősen mellékes haszonvétele. A szarvasmarha- és juh-tenyésztés összes haszonágazatainak jövedelmi mérlege azonban többnyire készpénz-vesztességgel záródik, de ezen veszteséget trágyatermelésükkel ellensúlyozzák. Csak hogy ép ezen tömeges trágyatermelés révén, közönségesen ezek tartására állapítjuk az egész gazdasági üzemet.

Mindezekkel nem akarom azt mondani, hogy a kérődő haszonállatok tenyésztésé-

vel készpénz-jövedelmet egyáltalában nem produkálhatunk, sőt a tenyésztés üzeme célja mindig legalább is a teljesen ingyen trágyatermelés. Csakhogy ez olyan ezél, mint például az amerikai ügetők kétperces rekordja; minden gazda törekszik és mind egyiknek törekednie kell annak elérésére, de tényleg elérni ezen sikert, csak nagyon keveseknek adatott.

Az állattenyésztés ezen ágazatának valóságos haszna tehát, a *trágyatermelés értékében* nyilvánul. Ámde a trágya reális értékét csak azon ár határozott megállapításával számíthatjuk ki, a mennyivel azt, az egyes gazdaságok változó körülményei szerint, a növénytermelés értékesíteni képes. Miután azonban a trágya ezen reális értékének megoldása mindez ideig megoldatlan probléma, ennek kiszámítására azon módot tartom legegyszerűbbnek, hogy a *gazdaságban termelt piaci növényeknek, a trágyázási költségek mellőzésével kiszámított tiszta jövedelméből a felerész tekintendő az összes fölhasznált trágyamennyiség értékesítési árának*, miután a terméseredmények föntartása és fokozásából legalább is a felerész, a trágyázás javára tudandó be. Ha tehát például egy gazdaságban 20.000 mm. trágyával 24.000 K növénytermelési hasznot produkálunk, úgy a 20.000 mm. trágya értékesítési ára 24.000:2 = 12.000 K, vagyis az állattenyésztés javára egy mm. félérett trágya után 60 fillér érték számítandó. Egyébként ez a gazdaságok szerint változó érték és ez alkalommal csak 50 fillér értékesítési árat számítottok.

A trágyatermelés mennyiségét a következő — általánosan elfogadott — képlet alapján számítom. A trágyamennyiség egyenlő a föltakarmányozott szárazanyag kétszereséhez hozzáadva az alom nyers súlyának $3\frac{1}{10}$ -szeresét. Ez volna a friss trágya súly. A gyengén félérett trágya beéréseére pedig a nyers súly 15%-át számítottam le.

Eddigi tapasztalataim szerint, a tényleges trágyatermelés általánosságban valamivel nagyobb, a sertéseknél mégis valamivel csekélyebb. Elfogadva mégis ezen számítási módszert és előlegezve a később közlendő takarmányzsükséglet fölszámítási eredményeit, a fönti sertéstenyésztésnél fölhasználható takarmány szárazanyaga 1640 mm. az alomsúly 400 mm. A félérett trágya tehát 4000 mm. és annak értéke á 50 fillér = 2000 korona.

Ennyit az állattenyésztés bevételének megállapításáról. A kiadásokról, a melyek már sokkal könnyebben és precízebben meghatározhatók, a következő számban.

Matlaskovszki Tádé.

A csikónevelés főbb szabályai.

Közvetlen az ellés után nem tanácsos a kanczának sok és nagyon tápláló takarmányt adni, mert a gyenge csikó gyomra nem lévén képes a túlságosan sűrű tejet megemészteni, veszedelmes jellegű hasmenést idézhet föl, sőt a csikó eldöglesztés is eredményezheti. A takarmány adagját csak fokozatosan kell emelni.

Az első négy napban jó réti szénát nap-

jában háromszor és minden etetésre 1—1½ liter gyengén megnedvesített korpát vagy árpadarát kell adni a kanczának. Az ötödik napon dara helyett már zabot lehet adni, mi fölvihető minden etetésnél 3—4 literig, mit a kancza testnagysága és a csikó fejlődése határoz meg. Ha a kancza kevés tejet ad, felerészben zabot, fele részben korpát vagy árpadarát kell összekeverve adagolni. Ellés után 14 nappal lehet a kanczát könnyebb munkák végzésére használni, de csak kedvező jó időben. A csikót minden három órában hozzá lehet eresztetni, hogy kiszophassa, mert a tejnek hosszú időn át csecsben maradása káros hatású lehet a csikóra; ügyelni kell arra is, hogy a kancza meg ne izzadjon, mert ilyenkor is veszedelmes a csikót hozzá eresztetni.

Ha a csikó az istállóban marad, míg a kancza künn dolgozik, nagyon ügyelni kell, hogy kárt ne tegyen magában, miután addig, míg ezen időközben elválasztást meg nem szokja, minden áron anyja után akar menni, sőt ha boxban van, még a kiugrást is meg fogja kísérteni és így könnyen baja is eshetik.

Körülbelül másfél hónapos korában a csikó már kezd enni tanulni. Először a szénát szálalगतja, később anyja zabadagja után is vágyik. Ha ezen időpont beáll, a boxban arra alkalmas helyen egy kis jászol készítenő, melybe számára egy kis zabot kell tenni. A kanczát most már meg kell kötni egyszerű kötőfékkel, melynek végén egy fagolyó legyen és czélszerű még a kötőfék fejrésze alatt a szárra egy circa 30 cm. hosszú hengeres fadarabot alkalmazni, miáltal eleje van véve annak, hogy a csikó játék közben ha bele vág is, magában kárt okozhasson. Az istállónak soha egy percze sem szabad ember nélkül maradni, mert minden elővigyázat dacára is fordulhat elő olyan eset, mely gyors és rögtöni beavatkozást tesz szükségessé. — A zabadagot egész félliterig lehet fölvenni. Szép és meleg tavaszi napon kilehet a csikót anyjával egy-két órára eresztetni, hogy a levegőhöz szokják és kifecskölthassa magát.

Az első kihajtás tavasszal csak akkor történjék, ha az idő egészen jóra fordult és a legelő is annyira fejlődött, hogy a ló azon megél, különben a hiányzó táplálékot pótolni kell. A legalkalmasabb időpont e tekintetben rendszerint május 1-je. Ha nagy a harmat, a kora reggeli órákban nem tanácsos a kihajtás. Csikónevelésre csakis száraz és egészséges legelők alkalmasak, mert a nedves legelők rossz és puha körmöket és mindenféle körömbajokat okozhatnak.

A csikót 3—4 hónapos korában elő kell

készíteni az elválasztásra, a mi akként történik, hogy delelés idején a csikók egy szelid kanczával, egy zárt helyiségbe terelhetnek, hol a jászolban egy kis zab van, így még jobban hozzá lesznek szoktatva az evéshez. A kanczát azonban meg kell kötni, mert hülönben megeszi a csikók zabját. Így rászokván az evésre a napi zabadag, minden csikóra fokozatosan 3 literig emelhető.

Október hónap első felében meg kell történni az elválasztásnak. A csikókat rendszerint téli helyükre kell zárni, mely egy tágas helyiség legyen, ment minden kiálló farszektól és szegektől, melyekkel magában kárt tehet. Most a csikókat naponként háromszor kell etetni, reggel, délben és este. Minden etetésre darabonként két liter zab adagolandó, mely fokozatosan fölemelendő három literig; úgy hogy egy csikó naponta kilencz liter zabot kapjon és a legjobb minőségű rétiszenát ad libitum. Tanácsos hetenként kétszer jó egészséges répát egész darabban eléjük vetni, mert ez egészségükre jó hatással van.

Szoktak némely helyen, a választott csikóknak sárga répát, polyvával, korpával és egy kis zabbal rendes takarmányul adni, de ezt csak petyhüdtfajta csikó számára tartom jónak, mert a szilárdfajta csikó bár kövér lesz ezen tápláléktól, mégis nélkülözvén a fejlődéséhez szükséges erőtakarmányt, csontjai puhák, izmai lágyak lesznek és így az ilyen takarmányon nevelt csikóból, erőteljes és kitartó lovat nem várhatunk.

A csikókat minden nap kétszer jól meg kell tisztogatni, reggel és délben, különösen a sörény és fark tisztántartására kell nagy gondot fordítani, mert ezeken a helyeken teremnek meg a tetvek legelőszőr; a tetves csikó pedig fejlődésében visszamarad és később is csak nehezen fejlődik. A tetvek ellen legjobb a kapadohányforrázat, melylyel a csikót több napon át kell mosni; de csak langyos legyen, különben fölmarja a bőrt. A higanyzsír alkalmazása kevésbé — bár a tetüket ez öli legbiztosabban — ajánlható, mert mérges. Körmeiket naponként kétszer kell tisztogatni, a patát a tisztogató-vassal gyengéden megveregetni, hogy szokják a patkoláshoz.

A lóval szelid embernek kell bánni, ki kellő türelemmel is bír, mert ez eleinte sok bajjal jár és a durva bánásmód vaddá teszi a lovat. Azért, ha csak teheti a gazda, a csikók tisztogatásánál mindig jelen legyen. Némely helyen a hanyag és lassú csikós ráveszi a fiatal és tapasztalatlan gazdát, hogy télen a csikókat megnyirassa, ez veszedelmes dolog, mert könnyen meghűlést és kólikát okozhat.

A csikókat minden hónapban vagy hét-

ben meg kell körmözni. Ezt a gazda mindig személyes felügyelete mellett engedje csak teljesíteni, miután ezt a nehéz és hosszadalmas munkát a cselédség csak felületesen szereti teljesíteni; már pedig a rosszul végzett körmözés a végtagok hibás állását idézheti elő. Ez mindig olyan helyen teljesítendő, hol a csikó egyenesen áll.

Az itatás, minden etetési idő után vagy előtt történhetik s mindig a kútra kell az állatokat hajtani, kivéve az elválasztás utáni időt addig, míg az anyját el nem felejtí a csikó. A trágyát gyakran ki kell hordani, mert kigőzölgése káros és a sok trágya túlmeleggá teszi az istállót. Almozni bőven és gyakran kell.

Elválasztás után a kanczát néhány napig ki kell fejni s tanácsos a csecsét disznózsírral bekenni, mert ez a tej elosztását elősegíti.

Ez a gondozás követendő mindaddig, míg a csikó tavasszal megint a legelőre kerül.

Dr. Szeniczey Ákos.

Állategészségügy.

Rovatvezető: Dr. Rátz István.

Fiatal tyukok genyverúsége.

A baromfiak fertőző betegségei, eltekintve a baromfikolerától, gyümökörtől és differiától, még jó részben ismeretlenek. Találunk ugyan az irodalomban elég sok adatot másféle fertőző betegségekre vonatkozólag is, ezeket azonban főképen csak bakteriologiai szempontból írták le és pedig sokszor elég hiányosan.

Tulajdonképen hálás föladat lenne e különböző néven leírt s egy, vagy más tekintetben különbözőnek látszó ragályos baromfi betegségeket alapos vizsgálatokkal összehasonlítani, mivel igen valószínű, hogy ezek között az eltérő nevekkal megjelölt betegségek között is vannak azonos eredetűek, a melyeket bátran egybe lehetne foglalni.

Igy, hogy csak egy példát említek: a *Cornel* és *Taupet* leírta kacsakolera minden valószínűséggel azonos eredetű a közönségesen baromfikolera néven ismert megbetegedéssel s alkalmasint csak a kacsák szervezetéhez való különös alkalmazkodásban rejlik annak titka, ha néha az kizárólag csak a vízi szárnyasok, illetőleg kacsák között pusztít.

Évekkel ezelőtt magam is láttam egy mesterséges tavon tartózkodó kacsák között olyan kolerajárványt, melyben csak a kacsák hullottak, dacára annak, hogy a tó környékén mindenféle más baromfi is tartózkodott. A kacsahullák vizsgálata a baromfi-

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest

Szállítja a PERTIK tanár felügyelete alatt készülő JENNER-PASTEUR-féle oltóanyagot.

Birkák
Lovak
Szarvasmarhák
oltása

Lépiene }
ellen. } Orbáncz
ellen }

Rapid szerum a sertéseket 1-2 óra alatt megmenti.

Tartós oltás alkalmazásánál a sertések le nem fogynak és 1 teljes évig védve maradnak.

Az anyag hónapokig eltartható. Egyszerű, könnyű kezelés.



kolerára jellemző bonczani elváltozásokat derített ki s kimutattam a betegséget okozó bacillust is, azonban a betegséget kacsáról tyúkra közvetlenül átoltani nem sikerült, ellenben a galambok elhullottak a szándékos fertőzés következtében és ezekből most már tyúkokat is fertőzhettem sikeresen. A galamb szervezetében tehát mintegy elvesztette a fertőző anyag azokat a kacsában szerzett tulajdonságokat, a melyeknél fogva az első sorban megint csak a kacsaszervezetében tudott elszaporodni. Ebben az esetben tehát beigazolódott, hogy csakugyan nem valamely önálló kacsabetegségről, hanem az általánosan ismert baromfikoleráról volt szó.

De irtak le más olyan fertőző természetű baromfibelegéseket is, a melyek minden valószínűséggel szintén csak módosult, vagy nem egészen jellemző lefolyású baromfikolerának felelnek meg. Ezzel azonban nem akarom mondani, hogy a madaraknak minden hevenyesen lefolyó, úgynevezett septikémiás jellemű, ragályos betegsége baromfikolera lenne, miután tényleg ismerünk egészen másféle természetű járványos baromfibelegéseket is.

Ilyen mindjárt az a betegség is, a melyet dr. Krausz Arthur, a székesfővárosi bakteriologiai intézet adjunktusa, irt* le. A szóban levő betegség egy tenyésztéssel is foglalkozó baromfikereskedő udvarán lépett föl és pedig fiatal csirkék között, a melyekből 60% elpusztult. Ebben a baromfiudvarban 2000 — 3000 különböző szárnyas jószág van rendszeren együtt, a melyeket tejbe áztatott kukoriczadarával hizlalnak. Természetes tehát, hogy kellően gondoskodnak ott az egészségügyi rendszabályok betartásáról is, úgy hogy e tekintetben semmi kifogásolni valót sem talált Krausz. A betegség különben nem is az udvaron nevelt, hanem az Olaszországból importált baromfiak között lépett föl.

A betegség jelenségei a következők: A csirkék elvesztik étvágyukat, bágyadtan, egy helyben megállanak, a nélkül, hogy onnan mozdulnának. Szemhéjaik alatt vizenyős duzzadás keletkezik, a szemrés megtelik genyes, nyálkás váladékkal, mely a szemhéjak széleit sokszor összetapasztja. Fejükön és nyakukon görcsös rángások vehetők észre, fejüket nyugtalanul forgatják, tollazatuk fölborzolódik, azután elesnek és a lehető legrövidebb idő alatt elpusztulnak. Mindez nem tart tovább 10—15 percnél.

E jelenségek már magukban véve is arra mutatnak, hogy ez a betegség egyik mostanig ismert fertőző bajjal sem azonos. A baromfikolera tüneteiből csak az erőtlenesség van jelen, meg az aluszékonyság; ezzel szemben azonban a betegek nem támolyognak, dülöngélnek, sőt egy helyben megállanak; azonkívül egyikben sem mutatkozik hasmenés és egyikből sem lehetett a baromfikolera baktériumait kimutatni, a mi, ha arról lett volna szó, föltétlenül sikerül. De nem volt kimutatható a Lucet leirta tyúkdysenteria okozó bacillus sem, a mi össze-

hangzásban állott azzal, hogy a tünetek is eltérők voltak. Leginkább hasonlított még e betegség a Santori leírásából ismert tyúkseptikémiához, a melyre már azért is gondolni lehetett, mivel a megbetegedett baromfiak Olaszországból származtak, tehát onnan, a hol Santori a tyúkseptikémiát észlelte. Tulajdonképen azonban ezzel sem bizonyult azonosnak a betegség, mivel másféle természetű baktériumok okozták.

Bonczoláskor Krausz azt látta, hogy minden belső szerv igen bővérű, a máj meglehetősen megnagyobbodott, a szív véralvadékokat tartalmazott, különben azonban nem változott meg s egyáltalában nem lehetett a szerveken valami szembevetendő rendellenességet fölismerni. A koponya kinyitása után mindjárt szembeötlött, hogy az agyvelő nagyon bővérű s domborulatán sűrű, tapadós anyag ömlött el, az agyvelő állománya pedig pépesen ellágyult.

A vérben és az agyvelő fölületén lévő genyes anyagban genyesedési baktériumokat talált, melyek a mesterséges tenyészetekben is jól fejlődtek s egy már ismert genyesedési baktériumnak (*Staphylococcus pyogenes albus*) bizonyultak. És ez annál kevésbé lehet meglepő, a mennyiben már Lucet is kimutatta, hogy genyesedési baktériumok okozhatnak járványos betegségeket a baromfiak között.

A kísérletes oltások, melyeket csak idősebb hazai tyúkokon végezhetett, eredménytelenek maradtak, akár a bőr alá, akár a tápláló csatornába vitte is be a fertőző anyagot. Csirkék nem állottak akkor rendelkezésére, annál kevésbé olaszországi tyúkok, mivel ezeket a nevezett tenyészetből kizárták.

A járvány elfojtása hamar sikerült. A legelső dolog az volt, hogy az olasz tyúkokat kizárták a tenyészetből, illetőleg a megérkezetteket 4 napi megfigyelésnek vetették alá s a gyanusakat részint elkülönítették, részint pedig levágták. Azonkívül minden ketreczet, még az egészséges baromfiakét is, forró gőzzel fentőtelenítették. A ketreczek fenekét 1⁰/₀₀ szublimátos oldattal folsuroolták, falait pedig 5⁰/₀-os karbololdattal lemosták. Néhány nap alatt a járvány megszűnt.

Dr. Rätz István.

Baromfitenyésztés.

Rovatvezető: Hreblay Emil.

Baromfitenyésztők Országos Egyesülete.

A legutóbb megalakult «Baromfitenyésztők Országos Egyesülete» f. hó 16-án tartotta a Közteleken első igazgató-választmányi ülését K. Lippich Gusztáv főispán alelnök elnökle alatt nagyszámú tagok jelenlétében. Az igazgató-választmány egy szűkebb körű bizottságot küldött ki egy részletezett kész program kidolgozására, a költségvetés megállapítására s az egyesületi lap kérdéseinek megvitatására. E program elkészülte után az egyesület igazgatóválasztmánya küldöttség útján fog tisztelegni a földmívelési miniszternél. Intézkedtek ezen-

kivül, hogy az egyesület alapszabályai jóváhagyás végett a kormányhoz fölterjesztessenek. Az egyesületbe eddig belépett tagok fölvétele után elhatározták, hogy a tagok névsorát kinyomatják, végül pedig Hreblay Emil indítványára elhatározta a választmány, hogy az egyesület már az ideai cserebaromfi kiosztására szükséges hímbaromfiak összeírásában is közreműködik s erre föl hívja a tagok és a tenyésztők figyelmét. Az egyesület részéről ez ügyben szétbocsátott föl hívást a következőkben közöljük:

Fölhívás a nemesbaromfi tenyésztőkhöz!

A földmívelésügyi miniszter úr a f. év első felében eszközözlendő cserebaromfi-kiosztásra a szükséges nemes hímbaromfiak bevásárlásával Hreblay Emil, állattenyésztési fölügyelőt bizta meg. A beszerzendő szükséglet 2841 db langhsán és plimutkas, 145 bronzpulykakakas, 681 db emdeni gunár és 469 db pekingi gácsér; összesen tehát 3636 db nemes hímbaromfi. Ezeknek mintegy fele már megvásároltatott, a többi azonban még kereslet tárgyát képezi s f. év április hó végéig beszerzendő. Nevezett fölügyelő, ama kérelemmel fordult egyesületünkhöz, hogy ez ügyben segédkezet nyújtsunk neki s a beszerzési forrásokat vele közöljük.

Ennélfogva föl hívjuk az ország mindazon baromfitenyésztőit, kik föntjelzett fajtájú eladó hímbaromfiakkal rendelkeznek, sziveskedjenek azokat egyesületünk titkári hivatalában (Budapest, Köztelek, Üllői-út 25) bejelenteni. A fizethető legmagasabb árak I. osztályú példányokért: tyúk és kacákánál dbként 8 korona, lúd és pulykáknál 16 korona. A II. és III. osztályú állatok arányosan olcsóbbak s csak akkor vásárolhatók meg, ha a szükségletet I. osztályú példányokkal fedezni nem lehet.

A f. év őszén ugyancsak nagy bevásárlások fognak eszközözlteni, ennél fogva arra is föl hívjuk a tisztelt tenyésztők becses figyelmét, hogy a mennyiben nemes baromfiak tenyésztésével foglalkozni óhajtanak s ily telepet föl állítani szándékoznak, forduljanak annak érdekében is egyesületünkhöz. Egyesületünk ez ügyben azonnal díjtalanul fog eljárni, sőt szakértőnket is szivesen küldjük ki saját költségünkön a helyszínére utbaigazítás és szaktanács adása czéljából. Budapest 1902 márczius 18-án.

A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete.

Levélszekrény.

Kérdések.

43. sz. kérdés. Tisztavérű szimmenthali tehenészetem, száraz, alföldi gazdaságomban sehogy sem prosperál. A meglevő anyagot azonban elkótyavetyélni nem akarnám. Hallom azonban, hogy Szegeden gyönyörű félvér, magyar-szimmenthali keresztelésű állatok voltak kiállítva. Nagy köszönettel fogadnám ebben járatos gazdatársaim szives utbaigazítását, hogyan válik be az ilyen marha mint tejelő- és hogyan mint igás- vagy hizómarha? Milyen fajta magyar bikát használjak keresztelésre, alföldit vagy erdélyit. Milyen takarmányozást igényelnek növendékkorukban és csökkent-e tuberkulo-

* Centralblatt f. Bakteriologie, Parasitenkunde und Infektionskrankheiten, XXIX. kötet, 25. szám.

zisra való hajlamuk. Ajánlatos volna-e esetleg ilyen félvérbikát vagy üszőt továbbtenyésztésre használni és hol volna az beszerezhető?

G.-falva.

M. Z.

44. sz. kérdés. Magyar alföldi jellegű gulyatenyésztésem, bár szép állatokat nevel, sehogyan sem fizeti ki magát. Gazdasági viszonyaim azonban rendkívül kedvezők a gulyatartásra és azért legyen szabad kérdeznem, átmehetnek-e a szilaj gulyatenyésztésről — esetleg erdélyi bikák használatával — a fejős-gulyatenyésztésre, vagy talán jobban kifizetné magát a tenyésztés teljes főlgyásával csak vásárolt tinó-borjúkat nevelni?

Pta-Jób.

V. K.

45. sz. kérdés. Alföldi, sok székes legelővel rendelkező birtokon gazdálkodom. Közönséges fésűs-gyapjas birkáimnak sem hús-, sem gyapjúhozamával nem vagyok megelégedve, telivér siléziai rambouillet-kosokat pedig nem merek idehozni. Kérem a hasonló körülmények közt gazdálkodó rambouillet-tenyésztőket, ajánlatos volna-e juhaimat magyarországi nevelésű telivér vagy félvér rambouillet-kosokkal keresztezni és hol vásárolhatnék ilyeneket?

B.-falva.

G. N.

46. sz. kérdés. Mint tejszövetkezeti elnök, azon szíves tanácsáért fordulok tekintetességhez, hogy a soványtej, iró és egyéb tejhulladék miként volna a legjobban értékesíthető. Borjúkkal vagy sertésekkel? Mily eljárás követendő egyik vagy másik állatnemnél?

Lipova,

L. Gy.

47. sz. kérdés. A trágyát, a melyet sertéshizlaldámban nyerek, egy gödörbe hordatom össze, a mely téglával van kifalazva. Szagtalanítani, illetve fertőtleníteni tőzeggel akarván ezt, arra kérem a t. szerkesztőséget, szíveskedjék fölvilágosítást adni, miképp alkalmazzam a tőzeget a trágyára, mikor és mily mennyiségben?

Pa-Szendrő.

T. B.

Feleletek.

Fejőstehenek miskárolása. *Felelet a 39. sz. kérdésre.* A tehének Charlier módszer szerinti miskárolása, mely Franciaország, Svájc s Délnémetországban nagyon szokásos, úgy szólván veszélytelen, a menyében egyes állatorvos által végezve, talán csak 10%-nyi vesztéssel jár. A tehének gyorsan ki is heverik a miskárolást, s csakhamar ép úgy tejelnek, sőt jobban is, mint hogyha semmi bajuk sem történt volna. Főelőnye a miskárolásnak az, hogy a nemi ösztönétől megfosztott tehén hosszabb ideig s egyenletesebben tejel, s később könnyebben hizik, mint az, mely nem miskároltatott. Ez kitűnik a következő két példából: *

Egy tehén, mely 1898 márczius elején ellett s június 6-án miskároltatott, ellés után 11 l., miskárolás után pedig 12 l. tejet adott naponta, s csak decemberben apadt le ismét 11 literre, a súlya pedig úgy változott, hogy a miskárolást követő első 4 héten 25 kg.-ot, a következő hónapban 15 kg.-ot, s a harmadik hónapban 10 kg.-ot gyarapodott. Egy másik tehén pedig adott a próbafejesek alkalmával:

Miskárolás előtt: 1898 novemberben 16.5 l., 1898 decemberben 17.0 l. tejet.

Miskárolás után: 1899 januárban 18.0 l., 1899 februárban, 15.0 l., 1899 márcziusban

15.5 l., 1899 áprilisban 15.5 l., 1899 májusban 16.25 l., 1899 júniusban 16.25 l., 1899 júliusban 14.5 l., 1899 augusztusban 14.5 l., 1899 szeptemberben 14.25 l., 1899 októberben 13.75 l. tejet.

Hasonló példát többet is idézhetnénk, de e kettő is eléggé bizonyítja azt, hogy a miskárolt teheneknél lassabban hanyatlak a tejválasztás, mint a nem miskároltaknál, minélfogva a miskárolás igen nagy haszonnal jár akkor, ha a tehéneket elapadásig fejve mint félig hizottakat székre akarjuk adni. Arra a kérdésre, hogy mennyire hosszabbítja meg a miskárolás a tejelés tartamát, csak azt feleljük, hogy a miskárolt tehén mindenestre hosszabb ideig fejhető, de nem valamennyi egyenlő ideig, mert némelyeknél jobban hosszabbítja meg a miskárolás a laktatiót, mint másoknál. Hogy kérdésttevő kimiskároltassa-e azon különben igen jó fejősteheneit, melyek nem hagyják borjaikat szopni, attól függ, hogy súlyt fektet-e a kérdéses tehének borjaira, mert utóbbi esetben úgy segíthet magán, hogy szelidebb tehennel dajkáltatja föl a borjúkat. Nálunk még szokatlan a tehének miskárolása, de állatorvosaink el tudják azt végezni; hogy mennyiért, az a megegyezés dolga. Az első tehének miskárolását mindenestre drágítani fogja az, hogy az állatorvosnak előbb be kell a miskároláshoz szükséges eszközöket szereznie, mert eddig nem szorulván rájuk, nem is tartotta azokat készletben.

Cselkó István.

Szoptatni nem akaró tehének miskárolása. *II. felelet a 39-ik kérdésre.* Ha az a 12 tehén olyan kitűnő fejős, a milyennek mondja, pusztán a miatt kimiskároltatni, mert borjaikat nem jól szoptatják, kár volna, tekintettel arra, hogy rendesen üzekednek, tehát nem forog fenn gyanú, hogy esetleg nimphomaniakusok (üzekedési dühben szenvedők.) Manapság már igen jó borjú-szoptató- és itató készülékek állnak elég olcsón rendelkezésre, azokkal a szoptatni nem akaró tehén borját jól föl lehet nevelni.

Egyébiránt a borját szopni nem hagyó marhánál valami okra lehet bukkanni, a mi miatt ez a kalamitás jelentkezik. Így 1. először ellett üszők csiklandóság, tapasztalatlanok, ezeket tehát mintegy bele kell törni a szoptatásba; 2. valami miatt fájdalmas a tőgyük. Ez esetben a tőgybajt gyógyítani kell; 3. némely tehén csak jobbról, másik csak balról engedi meg a szoptást s van, a mely ha nem eszik egyidejűleg, hát elrugja borját; 4. ha az ujszülött 2 metesző-foga erősen fejlett, éles, vagy hegyes, sérti a tőgy bimbóit, a fogak e sértő részeit hát le kell ráspolyozni.

A helytelen, rossz bánásmód azok részéről, a kik a szoptatást intézik, szintén oka lehet a tehén borjától való elvadulásának. Meg kell hát figyelni, mi hiba történik ebben s ahhoz képest kell beavatkozni.

Hogy az üzekedés majd jobban, majd kevésbé befolyásolja a tejhozamot és pedig abban, hogy apasztja azt, az rég ismert oly dolog, a mi ellen küzdeni nem tudunk. Ha tehát a szóban forgó tehének — mint jelzi — rendesen üzekednek és fogamzanak is s borjaikat szabályosan kihordják, pusztán a tejapadás miatt kimiskároltatni

megint csak nagyon megfontolandó dolog, mert megbízható statisztika nem áll rendelkezésünkre azt illetőleg, hogy okvetlenül hasznosabb a tehenet ivartól megfosztva a tejprodukezióra tovább használni, aztán elzülés után hízalva áruba bocsátani.

Nőszülési dühben szenvedő teheneeknek mint tenyésztésre egyáltalán alkalmatlanoknak ivartalanítása ma már — bár nem kiterjedten — de hazánkban is szokásos és indokolt akkor, ha a tehén jól tejel, mert nincs kizárva, hogy tovább fejtven 1, sőt 2 éven át is megtartja jó tejelését kimiskárolt állapotban is. Elzülés után az ilyen ivartalanított állatok, melyek különben is jó húsban tartják magukat, könnyebben, gyorsabban hízalhatók s állítólag terményük, a hús, jobb minőségű; de ismételem: nimphomaniában nem szenvedő, sőt ivarszerveiben másképp se beteg állatokat csak a miatt, mert rossz szoptatók s mert az üzekedés talán a szokottnál erősebben befolyásolja a tejhozamot náluk, egy mégis nem egészen veszélytelen és drága operációinak alávétnei, nem indokolt.

A tehén miskárolását az állatorvos 10 koronáért köteles végrehajtani, de felelősséget nem vállal, nem is vállalhat a következményekért. Igazán ügyes tehénmiskároló kevés lehet s kiterjedtebben csak egy szakember és tudtommal magasabb honorárium mellett foglalkozik e műtét végrehajtásával hazánkban. Ha erre nézve bővebb fölvilágosítást kíván, forduljon az állatorvosi főiskola sebészeti intézetének vezetőjéhez.

M. K.

Birka-hullás. *Felelet a 41-ik kérdésre.* Hogy állatai nyár idején a hirtelen javulás okozta szélhűtésben hullának, nem valószínű. Ezt különben kiderítheti akármelyik állatorvos a boncoláskor, méginkább ha górcső alatt vérvizsgálatot ejtve, az anthrax bacillusait kimutatja, avagy lépferére fogékony apróbb állatokat (pl. tengeri malacot) próbaképp beoijt.

A dolog bizonyára úgy áll, hogy hirtelen javuló, vérmesedő juhái azon a legelőn fogékonyabbá válnak a betegségre. Mert ismeretes, hogy erősebben láplált és petyhüdebb szervezetű állatok, különösen a ragályozó gombák tenyésztésére és elszaporodására alkalmas mélyebben fekvő, változó, de nagy talajvizű, időnkint kiszáradó talajokon, a milyen a szóban forgó is és pedig épen a hőmérséklet emelkedése idejében, tömegesen pusztulnak lépferében a miatt, mert mindez kedvez a ragályozó baktériumok és spórák keletkezésének, elszaporodásának, felszínre a füvelőre, s onnan az állatba jutásának és a megbetegedés és elhullás tömegessége tehát ebből és abból magyarázható, hogy az állatok hirtelen javulnak s ezzel fogékonyabbak, könnyebben sérthetők lesznek a beléjük jutó fertőző anyag által.

Szerepet játszik ily helyeken az álló- és kútviz is, a mit az állatok isznak.

Ha — mint következik — már erős elhullások elelőtt is voltak a mondott legelőn, az bizonyára oly fokban van fertőzve a betegekből, hullákból abba jutott anthrax-gombák által, hogy ott juhoknak, ezen különben is rendkívül fogékony állatoknak

további legeltetése nem tanácsos, avagy csak netáni legelőlecsapolás, vagy alagsóvezés esetén, avagy az ezzel járó tetemes költségek kerülésével legeltetésük más és nem a május és június hónapokban.

A védőoltás ott, a hol az átlagos veszteség évenként a juhok közt 20%-ot meghalad (s talán ez az eset forog fenn kérésztévőnél), indokoltnak látszik, a menyében az oltás utáni veszteség hazánkban és a juhokban, az ismeretessé vált adatok szerint az 10%-ot csak valamivel haladja meg, sőt van eset, hogy az jóval kedvezőbb is. Esetleges kellemetlen meglepetések azonban a védőoltás folytán nincsenek kizárva, a mint ezt hazai, de még inkább németországi példák a múltban mutatták, a melyek, Pasteur-oltás után, 4% ot is meghaladó elhullással jártak.

Az újabb budapesti Jenner Pasteur tntézet ojtóanyagait most állnak a gyakorlat tűzpróbájában. Részemről azt hiszem, hogy azok se jobbak, se rosszabbak a régi Pasteur-félenél s én, míg teljes tisztasággal és bizonyossággal, vagyis bevitázhatatlanul ki nem derül, be nem bizonyodik akármiféle védőoltásnak a kétségtelen haszna, addig ellensege nem, de pártfogója se vagyok a védőoltásoknak s ha mégis próbát ajánlok ebben a kérdésttevőnek, azért teszem, mert mérhetlenül fontosnak tartom, hogy a nyert eredmény okvetlenül publikáltassék akár jó az, akár rossz, és pedig *mindenki* részéről, a ki hazánkban ojtat és teljes elfogulatlansággal, hogy végre lássuk már igazán, hogy mivel is van dolgunk a védőoltásokban, a melyek közül épen a lépfene ellenes ojtás több mint 20 esztendő óta kísért hazánkban, a nélkül, hogy ma is *bizonyosan* tudnók, hogy hús-e az vagy hal, ajánlható hasznos dolog-e az igazán, vagy talán csak amolyan «sem nem rossz az, sem nem jó, mind csak hiába való», avagy hogy épen káros és elvetendő.

M. K.

Birkahullás. II. Felelet a 41. sz. kérdésre. Mindenek előtt meg kell jegyezni, hogy az állati megbetegedések vagy elhullások megjelölése azzal a kifejezéssel, hogy «vérben» elhullott, ma már nem fejez ki semmit. Ha valamelyállat hirtelen elhullik tüdő-, szív- vagy agyszélhüdesben, vagy pedig anthraxban, a gazda szívesen használja rá a kifejezést, hogy «vérben» hullott el, holott az állatgyógyászat mai fejlettsége mellett mint ezen megbetegüléseket, nagy elhullásokat külön-külön lehet és kell is megállapítani, mert csak így lehet a baj elejét állani.

Igy szikes legelőjén is az elhullások okát «biztosan» csak úgy fedezheti föl, ha az elhullott juhokból néhány drb bonczolásához az állatorvos szakismeretét veszi igénybe, ki egyszersmind megbízható tanácsokkal is fog szolgálni a további teendőkre nézve. Tájékoztatlanul kérdésére csak általánosságban adhatunk feleletet, mely a következő:

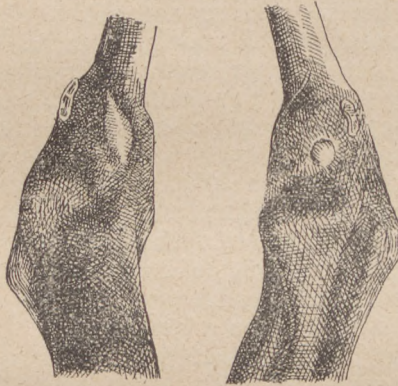
Szikes legelőkön rendszerint keskenyebb-szélesebb erek, kisebb-nagyobb lapályok váltakoznak, hol az anthrax-bacillusok szívesen fészkelődnek meg és a gyakorlott állattenyésztő az ilyen helyeket úgy is hívja, hogy «anthrax-fészek». Ezek az anthrax-fészkeken, mint azt már bizonyára megfigyelte, mindig zöldebb a mező, sőt mikor

a szikes legelő «sülni» kezd, ezeken akkor jó fű terem, mert még nem száradt ki a talaj. És ez az állapot rendszeren május-június hónapokban szokott beállani.

Nos hát azt is meg figyelhetette, hogy a juhász mindig ott szeret legeltetni, a hol zöldebb mezőt lát és így legelteti bele nyáját a halál torkába. Hogy azután később esetleg megszünik az anthrax, az természetes, mert a felszínre jutott anthrax-bacillusok elpusztulnak a nap fényének és hevének behatása alatt, de talajbacillus lévén a talaj mélyében, fentartja magát a következő esztendőre.

Valószínűnek tartom, hogy birkái ilyen úton fertőzik magukat és anthraxban hullanak.

Kétségtelen, hogy a szikes legelőkön gyorsan javul a birka, mert ott tápdús füvek teremnek és a gyors javulás is okozhat gutaütésszerű hirtelen elhullásokat, de okozhat ilyen eseteket még napszúrás, vízhiány okozta szomjúság és a túlsok mozgás is.



Vérpók.

Tokszalagpók.

Az anthrax ellen legbiztosabb, ha Pasteur-Chamberland-féle ojtóanyaggal beojtatja birkáit, mert hasztalan tiltja meg a juhásznak, hogy a lapályos részeken ne legeltessen, de még közelében sem, ezt ő úgy sem értené meg, mert a juhász csak azt tudja, hogy «tilalmason javul a birka».

A többi bajok ellen pedig rendezze be legelőjét akként, hogy legyen rajta hús pajta, hol a nap heve elől menekülhet a nyáj és d. e. 10 órától d. u. 4 óráig megpihenhet; legyen e hűsülő a legelő közepén, hogy ne kelljen a nyáját messze ellegeltetni és legyen a legelőn annyi bő- és jóvízű kut, hogy a birka napjában többször megitatható legyen.

R. B.

Vérpók, vagy tokszalagpók. Felelet a 42-ik sz. kérdésre. A ló csánkján (eltekinve a kemény csontkinövésektől) közönségesen kétféle lágy daganat lehet jelen és pedig mint kóros állapot, t. i. az ott futó nagyobb ütő- vagy vivőérnek a kitágulása (ú. n. vérpók) és az egész izületet körben elzáró tokszalagnak a kitágulása (az u. n. iztokpók, vagyis hólyag).

A tokszalag kitágulása folytán a pók a csánk bármely részén, tehát a belső föl-szinen is, mutatkozhatik s ha ez van jelen lován, úgy ha markával a csánk alatt a lábszárt jó erősen elszorítja, a daganat nagyságban nem változik, ellenben igenis

változik ebben akkor, ha vérpók van jelen és pedig úgy, hogyha a viszér van kitágulva (a mi gyakoribb), hát a daganat megkisebbedik, az ütőér kitágulása esetén pedig megnagyobbodik, önként érthetőleg azért, mivel előbbi esetben az alulról fölfelé áramló viszeres vér, utóbbi esetben pedig a fölülről lefelé áramló ütőeres vér akad meg az ér leszorítására s illetőleg a viszeres vér a kitágult vivőérből fölfelé tovább foly, az ütőeres ellenben az ütőérből lefelé nem folyhat tovább, tehát előbb meg kell kisebbednie, utóbb meg kell nagyobbodnia a daganatnak.

Különben a vérpók a csánk belső-mellső föl-színén azon a helyen mutatkozik, a hol az 1. ábra föltünteti, a hólyag pedig — ha a belső föl-szinen van — közönségesen ott ül, a hol a 2. ábra mutatja s talán csak oly kicsi, a milyennek az ábra jelzi, avagy aztán nagyobb, föl az ökölnyi nagyságig is.

A szöveti alkatban rejlő ilyenféle hibák gyakran öröklődnek, azonban a hibátlan csödör után eső csikó nem következés, hogy a bajt megkapja, különösen nem kapja meg akkor, ha individuálit átörökítő potenciája nagyobb mint a kanczáé.

Az edény-tágulat alig, a hólyag azonban kivált kezdetben, míg nem nagy, sok esetben gyógyítható. Az eljárásra nézve nem tanácsos laikusnak előírást adni, ezt nem is tesszük, mert kérdésttevő lakóhelyén különben is több állatorvos van, tanácsért, segélyért tehát azok valamelyikéhez fordulhat.

Vérpók II. Felelet a 42. sz. kérdésre.

Kérdésttevő úr lovának baja legnagyobb valószínűség szerint vérpók (blutepath). Erről a bajról azonban szomorú tapasztalatokkal rendelkezem egy alföldi Gidrán fajtájú tenyészetből. Ezen vérpók a csánk merevségét idézi elő és ebből kifolyólag a ló majdnem mindig szét, vagyis nagyon tágan jár hátuljáról, azért, hogy a csánkban való meghajlítást lehetőleg kerülje. Föltétlenül öröklődő baj. L.-Gerge.

Mocsáry István.

Gulyatartás, tinónevelés. Felelet a 44. sz. kérdésre. Ha gazdasági viszonyai annyira kedvezők a gulyatartásra, alig érthető, hogy fejős gulyatenyésztésre gondol. Vagy talán jól tudná értékesíteni a magyar tehén kevés de jó tejét? Ha igen, pl. nagy tejfogyasztó város, vagy tejszövetkezet közellétében, úgy erdélyi tejelő törzsekbe tartozó magyar bikákkal alakíthatná át tenyészetét, pl. az e lapokban (mult évi 32-ik szám) ismertett Lészay-féle tenyészet mintájára, vagy a szamosfalvi báró Jósika-féle mintára. Közölsőbb áll, egyszerűbb is szilaj gulyatartásra áttérni, ha már a szelid vagy félvad gulyával boldogulni nem tud, de nagy kérdés marad, hogy a primitív, szilaj állatok, a mai áramlatban, mehozza-e a kívánatos hasznót.

Különben egész helyes a gondolkozása, mikor valami módot keres, de a nélkül, hogy nyugoti marhára vetne pillantást. Ez okból jól is tapogatódzik, mikor magyar tinó nevelésre is kiterjeszti figyelmét s ebben részemről azt mondhatom, hogy vagyontokat szereztek már sokan (kivált Erdélyben) összevásárolt tinó-borjak fölne-

velésével, melyek aztán mint ökrök részint igába, részint hízóba fogva, forogtak tovább az adás-vevés szinterén, még pedig, mint jelzém szép haszonnal, ha kellő szakértelem volt épen a legmegfelelőbb anyag olcsó összevásárlásában és olcsó, de mégis jó fölnevelésében.

Egyébiránt a mikép egy kaptafára üthető felelettel meg nem oldható az a kérdés, hogy neveljünk-e borjút fejőstehénre, vagy vásároljunk kész fejőstehenet, azonképen a körülmények és viszonyokhoz képest majd a tinótenyésztés, majd a vásárolt tinónevelés előnyére billen a mérleg s egy dolog elvitázhatatlan, az t. i., hogy ha sohasem fizetné ki magát a vásárolt tinók nevelése, nem foglalkoznék azzal hazánkban annyi ember és viszont ha mindig kárral járna a borjúnevelés tenyésztés útján, akár kiveszhetne a marhaállomány, oly kevesen adnák magukat borjú szaporításra.

Meglehet, hogy valaki az ön körülményeit közelebbről nem ismerve is, számfejtésileg is kimutatja az egyik, vagy másik módnak előnyösebb voltát, de ön ekkor is jól teszi, ha alaposan utána néz, hogy mi annak az oka, hogy gulyatartásra rendkívül kedvező viszonyai s szép állatai daczára boldogulni sehogys tud, mert nincs kizárva, hogy az az ok, vagy okok, megbénítják majdan akkor is, ha vadgulyára, fejős gulyára vagy tinónevelésre megy át.

(i. k.)

Hazai rambouillet, fésüs anyákra. Felelet a 45-ik kérdésre. Jobb gypjű, nagyobb test, több hústermelés czéljából czélszerű a hazai fésüs juhok rambouillet-val való keverése és pedig erre nem félvér, hanem telivéreket használva. Ha el nem késik, ilyet a f. évi márczius 22-ikén megnyíló tenyészállat-vásáron kaphat. Ha lekézne e vásárról, kérje annak katalógusát utólag, abban hazai tenyészetek bizonyára, mint évenként, az idén is szerepelni fognak.

Különben jó hírű tenyészetek hazánkban többi közt: Skublics örökösök, Zala-Szt-Mihály; Báró Königswarter Herman, Csaba-Csüd; Pallavicini örgóf, Csongrád-Sándorfalva; keszthelyi m. kir. gazd. tanintézet.

(m.)

Irodalom.

Állategészségügyi rendeletek. (Össze- gyűjtötték és kiadták dr. Koós Mihály min. titkár és Tokányi László m. kir. állatorvos.)

Csak imént, e lapok 8-ik számában mutattam rá arra, hogy a közigazgatásnak egyik terjedelmes és szövevényes része az állategészségügyi igazgatás. A vonatkozó törvények paragrafusainak egész halmaza s a rendeleteknek egész özöne az, a miben az érdekeltnek és érdeklődőnek el kell igazodnia. Mutatja ezt azon mű is, a melyt itt szóba hozok.

E munka 436 sűrűn nyomtatott nagy oldal terjedelmű, pedig minden szószaporítás nélkül csak vonatkozó törvényeket és rendeleteket idéz vagy közöl szószerint. A tartalomnak jegyzéke pusztán rendelet-czímek szerint egymaga is egy nyomtatott

ívet tesz ki, úgy, hogy e rengeteg anyag-halmaznak egyszerű összegyűjtése már, de méginkább áttekinthető csoportosítása nagy föladat volt, melyet a mű szerkesztői dicséretes módon oldottak meg.

Könyvük első részében közlik a marha-levelekre, törzskönyvezésre, állatvásárookra, marhahajtásra, pásztorok teendőire, közös legelőkre, állattenyésztésre, vendégfogadók, megállóhelyek állatorvosi vizsgálatára, mérszárosok, marhahizlalók, marhakereskedők ellenőrzésére, dögterekre s gypmesterségre, állati hulla eltakarításra s a közbiztonsági és általában a marha- és vágóhídi szemlére vonatkozó rendelkezéseket.

A második részben elénk tárják azon rendeleteket, a melyek az állatok és állati nyerstermények bel- és külföldi forgalmára általában és részletesen vonatkoznak, egyben pedig ismertetik azon rendelkezéseket, a melyek a m. kir. állategészségügyi hivatalok és belépőállomásokra nézve kibocsátottak.

A harmadik rész pedig a ragadós állati betegségeket általában és részletesen érintő rendeleteket adja, a negyedik rész pedig a kártalanításokra vonatkozókat. Az ötödik rész ismerteti az állatorvosi gyakorlatra, gyógyszerészetre és általában az állategészségügyi szolgálatra, a hatodik rész pedig a csempeszetre vonatkozó rendeleteket. S nem pusztán csak a földművelésügyi miniszterium, hanem egyéb miniszteriumoknak is mindazon rendeleti intézkedései, a melyek az állategészségügyre s azzal kapcsolatos közigazgatási ügyekre vonatkoznak, bennfoglaltnak ebben a könyvben.

Egy olyan tájékozódásra alkalmas rendeletgyűjtemény ez a mű, a melyet sajnosan nélkülözött eddig az a roppant számú közhivatalnok és egyéb érdekelt fél, a ki az állategészségügyi igazgatásban tényező s a ki az által egyéb formákban érintve van, s ha az egyik hézagot *Dubrawszkynak* e lapok 8-ik számában ismertett könyve kitűnően tölti be, a mellett ez az új könyv is egy egyenesen nélkülözhetlen segédkönyv, a mely egy másik égető hézagot tölt be s nem lehet — a közigazgatás helyessége szempontját és az összes érintett felek érdekeit tekintve — mást tennünk, mint ezen kitűnő művet is (melynek ára 6 korona) melegen ajánlani megvételre, mint olyan segítséget, a mely mondhatatlanul sok kellemetlenségből vezet ki azokat, a kiket a jelzett rendelkezések közvetlenül, vagy közvetve érintenek.

Monostori Károly.

Különfélék.

Előfizetési felhívás.

Márczius hó 31-én jár le azon t. előfizetőink előfizetése, a kik az első negyedévre rendelték meg lapunkat. Ezek részére egyidejűleg külön levélben postautalványt küldtünk. Tisztelettel kérjük a lejáró előfizetések mielőbbi megújítását, nehogy a lap szétküldésében fönakadás álljon be.

Magyar tudós kitüntetése. Hutrya Ferencz drt. az állatorvosi főiskola kiváló rektorát a belga királyi orvosi akadémie külföldi levelező tagjává választotta.

A földművelésügyi költségvetés. A földművelésügyi tárca költségvetésének tárgyalásáról, — annak csupán az állattenyésztés és ide tartozó ügyeire vonatkozólag — lapunk első helyén foglalkozunk behatóan. E helyütt csupán röviden regisztrálni óhajtjuk az egyes fölszólalásokat. Az állattenyésztési ügyekhez elsőnek *Eötvös Bálint* szólott, a ki lótenyésztésünket s különösen lóversenyeinket tette bírálat tárgyává. — *Károlyi Sándor* gróf a tejszövetkezetek örvendetes fejlődését konstatálva, őszinte elismerésének adott kifejezést *Darányi* földművelésügyi miniszternek e téren elért nagy sikerei fölött. *Chernel György* lótenyésztésügyünkkel a katonaló-tenyésztés szempontjából foglalkozva, sötét színekkel festette a lótenyésztés terén bekövetkezett stagnációt és sürgette a hidegvérű anyag tenyésztésének az állam által leendő elősegítését. Ugyanesak lótenyésztési ügyekkel foglalkoztak *Hammersberg* László és *Farkass* Ábrahám, kik nagy alaposítással és sok szaktudással fejtegették azokat a módokat, melyek segítségével állattenyésztésünk az az ága fejleszhető és előbbre vihető volna. Szokatlan élel bírálta *Marjay* Péter állategészségügyi viszonyainkat s általánosítva egyesek mulasztásait, az egész állatorvosi kart oly sértő megjegyzéssel illette, hogy a miniszter indítatva érezte magát elégtételt szolgáltatni a megsértett karnak. *Wittmann* János is behatóan taglalta állategészségügyünket, reá mutatott annak hiányaira, melyekről éles, de objectiv kritikát mondott. *Barta* Ödön a havasi tejgazdaságok tételénél arra hívta föl a miniszter figyelmét, hogy a havasi legelőket tegye minél hozzáférhetőbbé különösen a kistenyésztők számára, hogy a havasi tejgazdaságunkat ily módon megfelelően fejleszessük. *Papp* Elek a juhtenyésztés föllendítése, illetve a gypjű árának esökkenését előidéző okok megszüntetése érdekében tett javaslatot. *Zichy* Aladár gróf pedig hathatós eszközök alkalmazását sürgette a sertéskór, gümökór és egyéb ragályos állatbeiegségek ellen.

Az OMGÉ tenyészállatvásárja. A ma megnyíló tenyészállatvásárra mennyiségileg nem túlsok, de minőségileg igen kiváló állatokat hoztak föl a tenyésztők. Különösen kiváltak a szimmentháliak csoportja, mely szám és minőség tekintetében is leg-sikerültebb része a vásárnak. A szimmentháliak csoportjában kiválnak a *Szell* Kálmán, *Ordódy* Pál, *Döry* Vimosné, gróf *Festetits* Vilmos és *Burger* Pál, gróf *Eszterházy* Miklós Mór, és gróf *Sommisich* Imre kollekczió. Magyar fajta marha jóval több van az idén, mint az előző években. S ezek között a *Blaskovich* István, gróf *Széchenyi* Andor Pál, *Graefl* Jenő magy. alföldi s a *Somogyi* Albert, gróf *Teleki* Arvéd és *Gáspár* József magyar erdélyi fajta t. bikái válnak ki. Nagyon szépek a *Kohner* Adolf montafenei s báró *Hornig* Károly simmenthali-bonyhádi keresztezésű állatai. A finom gypjas merinójuhok csoportjában kiválóak a gróf *Széchenyi* Andor Pál, a *Károlyi*

Lajos, Mihály, László és Imre grófok tenyészetei, a fésűs gyapjas juhok csoportjában az örgróf Pallavicini Sándor a *Skublics* örökösök, a *keszthelyi* gazd. tanintézet és a gróf *Herberstein* Alfréd-féle tenyészetek. A sertések csoportjában a Kornstein testvérek, a *Stummer* Sándor báró, *Pfaff* György és *Zsenny* István tenyész kanjai tartoznak a kiválóak közé. A bíráló-bizottság tegnap kezdte meg működését s a díjazás eredményét ma fogja kihirdetni. A tenyészállatvásár forgalma, tekintve a fölhozott anyag jóságát, minden valószínűség szerint, megfelelően lesz habár nem lehetetlen, hogy hátrányos befolyással lehet az a körülmény, hogy egy nappal a bpesti 8. állatvásárt megelőzőleg tartatott meg a bábolnai ménésbirtokon az ottani tenyészállatok árverése. Nézetünk szerint méltán vethető fel az a kérdés, vajjon szükséges-e, hogy az állam szinte keresve konkurrencziát csináljon s tenyészállatok értékesítése terén a tenyésztőknek, s nem kételkedünk, hogy e kérdés megvitatás tárgyát fogja képezni az OMGE-ban, mely illetékes helyen bizonyára megfogja tenni a lépéseket, ennek a hátrányos konkurrencziának megszüntetése érdekében.

Szakülések a magyar orsz. állatorvos-egyesületben. — Az állatorvos-egyesület élénk tevékenységet fejt ki mostanában. Sűrűn követik egymást a szakülések, melyekben érdekes előadások keretében foglalkoznak az állatorvosi szakba vágó legújabb kérdésekkel, — nem csekély mértékben járulva hozzá ily módon az állatorvosi ismeretek fejlesztéséhez. A múlt hó folyamán dr. *Rácz* István elnöklele tartott szakülést *Zimmermann* Ágoston tartott előadást az újabb hőmérők szerkezetéről s az újabb klinikai vizsgálati eszközökről. Utána dr. *Preis* Hugó tanár beszélt igen érdekesen a járványos elvetélést előidéző okokról. A tárgy fölött beható vita indult meg, a melyben résztvettek: *Uhlyarik* Titusz, *Gracsányi* Gyula, *Óhegyi* Jenő, *Monostori* Károly, dr. *Nádaskay* Béla, *Szilárd* Jakab és az előadó. A szakülést társasvacsora követte, melyen részt vett *Lestyánszky* Sándor min. tanácsos, a földmívelésügyi miniszterium állategészségügyi osztályának vezetője és dr. *Hutyra* Ferencz, az állatorvosi főiskola rektora is. — Szakülést tartott az egyesület f. hó 18-án is a következő tárgysorozattal. — *Fettik* Ottó: Uj saccharometer és meometer. *Szayka* Gusztáv: Gowers-féle haemometer. *Szakáll* Gyula dr. előadása: A veszettség elterjedése és az ebadó közötti viszony hazánkban.

Ebkiállítás. Az ebkiállítás intézősége értesíti a kiállítani szándékozókat, hogy a nevezési zárlat napja visszavonhatatlanul szombat, márczius hó 22-ike. A díszes kiállítási érmeiken kívül igen szép fízteletdíjak is fognak kiosztatni és a lelkes pártfogóktól napról-napra szebbnél-szebb adományok érkeznek be.

Tenyészállatok kedvezményes vasuti szállítása. *Darányi* földmívelésügyi miniszter körrendeletileg tudatja, hogy a kereskedelmi kormány akként intézkedett, hogy *tenyészállatok, melyek nem gyorsárúként adóznak föl, kedvezményesen szállíthatók.* A kedvezményhez szükséges igazolványok kiállítására az állami kerületi állattenyésztési felügyelőket bízza meg a miniszter.

Országos lóvásár. A Tattersall-telepen legutóbb megtartott országos lóvásárra felhajtottak 2075 drb I. osztályú, 610 drb II. osztályú összesen 2685 drb. lovat. Ebből eladtak 865 darabot.

Hentesek és mészárosok közgyűlése. A *budapesti hentes-ipartestület* vasárnap délután tartotta évi rendes közgyűlését. Az évi jelentés sajnálattal említi föl, hogy a szerencsétlen közgazdasági viszonyok még egyre tartanak. Az ipartestületi elnökség csak az amúgy is nagy terhek fokozását látja az új sertésvásári és közvágóhídi szabályrendeletben érvényre jutó rendelkezésekben. Inti a tagokat, hogy a küzdelmet a legnagyobb tetterővel, egyetértéssel s összetartással folytassák, mert csak ez mentheti meg őket a romlástól. Az ipartestületi tagok száma 696, a segédeké 616, inasoké 193. A testület tiszta vagyona 81,916 kór. 27 fiullér. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette és elhatározta, hogy a sertés-közvágóhídon való vágás-, tisztítás- és a mellék-termékek értékesítésére szövetkezetet alakít. Ugyancsak vasárnap tartotta a *budapesti mészáros-ipartestület* évi közgyűlését. Az előjáróság évi jelentése hangoztatja, hogy nagy és nehéz megpróbáltatásoknak voltak kitéve a lefolyt évben az ipartestület tagjai. Hogy a mészárosipar milyen válságossá lett, a legjobban bizonyítja az, hogy az elmúlt közgyűlés óta 109 mészáros-iparos szüntette meg az üzletét. A tagok száma most 549. Fölsorolja a jelentés azokat a sérelmeket, a melyek iránt a főváros hatóságánál orvoslást kerestek s elismeréssel nyilatkozik *Almády* Géza tanácsosról, mint a közgazdasági és élelmezési ügyosztály vezetőjéről, a ki a legnagyobb jóakarattal van az ipartestület iránt. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette.

Mezőgazdasági kiállítás Prágában. A cseh királyság közp. gazdasági egyesülete f. évi május 15-ikétől 19-ikéig általános mezőgazdasági kiállítást rendez, melynek bejelentési határideje f. évi április 30-án jár le. Érdeklődők értesítést kaphatnak a m. kir. Keresk. Múzeum igazgatóságánál.

Mozgalom a létesítendő sertésvásárpénztár ellen. A székesfőváros tanácsa csak úgy a suba alatt azon dolgozik, hogy május elsejére az újonnan megnyitandó sertésvásártéren a szarvasmarhavásárpénztár mintájára egy sertésvásárpénztárt léptessen életbe. A fővárosi tanács ez a törekvése, melyet az összes vásári érdekelttség előtt eltitkolt, véletlenül a marhavásárpénztár igazgatójának egy cirkuláréja révén jutott nyilvánosságra. *Sáborszky* E., a vásárpénztár igazgatója ugyanis a székesfőváros törvényhatósági bizottságának összes tagjaihoz levelet intézett, s megküldötte nekik azt a beadványát, melyben a fővárost arra kéri, hogy a sertésvásárpénztár intézményre járó teendőket az ő vezetése alatt álló marhavásárpénztári társaság kezelésére bizza. E levelek révén jutott nyilvánosságra, hogy a fővárosi tanács már a legközelebbi jövőben életbe léptetni szándékozik a sertésvásárpénztári intézményt. Ebben az ügyben a hentesipartestület tegnap este ülést hívott össze, melyen a nagy számban megjelent hentesek a leghatáro-

zotabban állást foglaltak a tervbe vett vásárpénztár életbeléptetése, s főleg az ellen, hogy ennek kezelése a Sáborszky vezetése alatt álló marhavásártéri vásárpénztári társaságra ruháztassék. Kimondották, hogy egyáltalán fölöslegesnek, sőt károsnak tartják a vásárpénztári intézményt, de a mennyiben a főváros azt mégis reá oktrojálná a vásári érdekeltségre, ebben az esetben a hentesek, karöltve a többi érdekeltséggel (tenyésztők, kereskedők és bizományosokkal) szövetkezeti alapon kívánják a sertésvásárpénztárt létesíteni, aminek érdekében sürgős beadványt intéznek a fővárosi tanácshoz. Elhatározta egyúttal a hentes-ipartestület, hogy az egész vonalon akeziót indít *Sáborszky* ajánlata ellen, s ha minden józan várakozás ellenére mégis *Sáborszky* társaságára bizatnék sertésvásárpénztár, az esetben ezt az intézményt bojkottálni fogják s egyetemleges kötelezettséget vállaltak, hogy a *Sáborszky*-féle vásárpénztár szolgálatait egyetlen hentes sem fogja igénybe venni. A hentes-ipartestület egyben sürgős megkeresést intéz az összes vásári érdekeltséghez, a szövetkezeti alapon létesítendő vásárpénztár szervezése ügyében.

Takarmányhiány Pozsonymegyében. Az országsszerte tapasztalt takarmányhiány erősen mutatkozik Pozsonymegye alsó- és felső-csaloközi járásaiban, úgy annyira, hogy a kisgazdák az alomszalmát kénytelenek takarmányul fölhasználni, de sok helyen még ebből sincs elég. A nagy szükségre való tekintettel a Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület 35 vasuti kocsiakomány korpát rendelt a kisgazdák részére, a melynek árát azonban csak aratás után, szeptember hó 20-ig tartoznak kifizetni.

Tejszövetkezet Kolozsvártt. Kolozsvár-és vidéki tejtermelők Kolozsvár székhellyel tejszövetkezet alakítását tervezik. — A szövetkezetnek célja fejleszteni a tejtermelést, előmozdítani Kolozsvártt és vidékén a gazdaságok érvényesülését, lehetővé tenni, hogy a gazdák tisztán kezelt jó tejeiknek megfelelő árért biztos piacot szerezzenek.

Állatkereskedelem.

Budapest, 1902 márczius 20.

Szarvasmarhák: A vágómarhavásárra a fölhajtás mintegy 200 drbbal nagyobb volt, mivel azonban a kereslet a múlt hetinél élénkebb volt, árváltozás nem történt.

A vesztegvágómarhavásárra fölhajtatott mintegy 180 drb, az árak itt is változatlanok.

Juhvásáron jobb kereslet mellett az árak 2 fillérral emelkedtek.

Borjuvásár elég élénk volt.

Hízott-sertésüzlet irányzata változatlan, sovány-sertés élénk, az árak 2, sőt 4 koronával is emelkedtek.

Bécs-szt-marxi szarvasmarhavásáron daczára a kisebb fölhajtásnak, lanya kereslet folytán az árak nem változtak.

Bécs-szt-marxi sertésvásáron élénk kereslet folytán az árak nehezebb árúnál 1—2, süldőknél 2—4 koronával emelkedtek.

Az «Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok» eredeti tudósításai.

Budapesti vágómarhavásár. 1902 márcz. 20. Fölhajtatott: hízott s legelőmarha 2226 drb, csontoznivaló marha 101 drb., összesen 2327 drb. Ebből: ökör 1512 drb, bika 208 drb, tehén 578 drb, bivaly 29 drb, növendékmarha — drb.

Árak: (100 kilogrammonként koronaértékben)

1902 márc. 20.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	60-64	52-58	40-50
Tarka hizott ökör	---	---	---
Tehén	54-62	48-54	40-46
Szerbiai ökör	---	---	---
Bika	58-64	48-56	40-48
Növendékmарha	---	---	---
Bivaly	40-44	36-40	32-36

Irányzat: A vásár hangulata eléggé élénk, az árak a múlt hetéhez képest változatlanok.

Budapesti gazdasági és tenyészmарhавásár. 1902 márc. 20. *Fölhajtott:* I. rendű magyar járm. ökör 10 drb, II. r. magy. járm. ökör 68 drb, III. r. járm. ökör 6 db, tarka növendéktinó — drb, hizalmivaló tinó — drb, bonyhádi tehén 78 drb, tarka fejűtehén 97 drb, jármos bivaly — drb, tenyészbika 7 drb, összesen 261 drb. **Árak** dbonkint kor. értékben közép jármos ökör 845-425 korona, bonyhádi tehén 230-330 kor., tarka fejűtehén 140-220 k. **Irányzat:** A vásár hangulata elég élénk.

Budapesti szurómarhавásár. 1902 márc. 20. *Fölhajtott:* borjú 630 drb, bárány 2104 drb. **Árak:** Borjú, I. oszt. kgkint 60-76 fill., II. oszt. 46-58 fill., bárány páronkint 6-16 kor. **Irányzat:** A vásár hangulata élénk.

Budapesti juhvasár. 1902 márc. 17. *Fölhajtott:* 307 drb. **Árak:** q-kint kor. értékben. Elsőrendű hizott ürű 46-50, középmin. hizott ürű 42-44, legelőn javított ürű —, legelőn javított anya —, szerbiai rackajuh —, kecske —, bárány —. **Irányzat:** A vásár hangulata élénk, az árak két koronával emelkedtek.

Budapesti lóvasár. 1902 márc. 20. *Fölhajtott:* 445 drb. Ebből jobb min. hátsó — drb, jukker — db., hintós 16 drb., igás 40 drb, fuvaros ló 100 drb, parasztló 250 drb, alárendelt minőségű 39 drb. *Eladott:* 264 drb. **Árak** drbonkint kor.: hátsó —, jukker —, hintós 340-400, igás 220-400, fuvaros ló 110-240, parasztló 30-90. **Irányzat:** A vásár hangulata élénk.

Budapesti ferencvárosi sertéskonsumvasár.

Nap	Érkezett waggon	Érk. darab	I-X. k. elszállított	Eladatl. maradt
márc. 14-től márc. 20-ig	69	2787	3157	99

Napi árak fillérekben

Nap	Napi árak fillérekben						Husos fajta klg.
	Or. neh. páronk. 400-450	Páronk. 300-350	Páronk. 250-300	Páronk. 200-250	Páronk. 120-180	Malac	
márc. 14-én	92-100	96-106	96-106	96-106	96-106	---	60-86
márc. 20-án	92-100	102-106	102-106	100-104	---	---	---

80 klgammal nehezebb sertésnél páronként — klg., öreg nehéz sertésnél alku szerint — klg. levonás s a főnma-

radó súlyból 4%, — kilogrammnál könnyebb sertésnél csak 4% engedtetik a vevő javára. **Irányzat:** Vásár élénk.

A kőbányai sertéspiacz heti forgalma. 1902 márc. 19-től márc. 19-ig. Sertésállomány volt 1902 márc. 12-én 82695 drb. Ehhez érkezett: magyar 2367 drb, szerb 1565 drb, összes állomány 36627 drb. *Elszállított:* 3335 drb. Maradt állomány 1902 márc. 19-én 83292 drb.

Hizott sertésárak:

(Megállapodás szerinti élősúly és 4% levonással.)

Magyar öreg nehéz, párja 400 kg.-on fölü 98 fill.-től 100 fill.-ig.	közép	300-400 kg.-ig	---	---
(Az alábbi árak 45 kg. élősúly és 4% levonással értendők.)	Magyar fiatal nehéz párja 300 kg.-on fölü 102 fill.-től 106 fill.-ig.	közép	250	100
	könnyű	200	96	100
Szerb. nehéz	260	96	100	---
közép	250	94	100	---
könnyű	240	86	90	---

Irányzat: Változatlan.

Sovány sertésárak:

(Az árak 4% levonással élősúlyban értendők.)
Öreg 2 éven fölüli 80 f.-től 82 f.-ig, öreg 2 éves 80 f.-től 86 f.-ig, vészen átment 2 éven aluli süldő 90 f.-től 96 f.-ig, részben át nem ment 2 éven aluli süldő 62 f.-től 70 f.-ig. **Irányzat:** Szilárd.

A fent jelzett sertésmennyiségből németországi vevők által határszéli vágóhidak útján élő állapotban 298 darab és Kőbányáról élő állapotban 517 darab lett Németországba elszállítva.

1902 jan. 1-től márc. 19-ig Kőbányáról Németországba öltött 6687 darab, határszéli vágóhidakra élő állapotban 5589 darab szállított.

A győri kiviteli sertéspiacz forgalma. Állomány 1902. márc. 13. 25217 drb. Ehhez érkezett 1656 drb, összesen 26873 drb. *Elszállított:* 1523 drb. Maradt állomány 1902 márc. 20. 25350 db. **Árak:** 106-108 fill. **Irányzat:** Élénk.

Bécsi szurómarhавásár. 1902 márc. 20. *Fölhajtott:* 4741 darab borjú, 2890 darab sertés, 260 drb juh, 4189 drb bárány. **Árak** k.-kint fill.: borjú I. o. 88-104, 106-120, borjú II. o. 68-86, hizott sertés 88-100, süldő sertés 86-98, hus-sertés 92-104, juh 48-80, bárány páronk. 12-26 kor. **Irányzat:** Általában lanya a nagy fölhozatal miatt.

Bécsi juhvasár. 1902 márc. 20. *Fölhajtott:* 3196 darab. **Árak** kgkint fill.-ben: angol husos ürűk —, I. rendű hizott ürű 47-52, középmin. hizott ürű 42-46, kecske —, bárány —. **Irányzat:** Elég élénk.

Bécsi sertésvasár. 1902 márc. 18. *Fölhajtott:* hus-sertés 4172 drb, zsirsertés 5738 drb, összesen 9910 drb. Ebből: magyarországi 5901 drb, galicziai 3937 drb, egyéb 72 darab. **Árak** klgammont élősúlyban fillérekben: elsőrendű nehéz magyar 96-99 (kiv. —), elsőrendű közép magy. 88-94, könnyű magyar 80-86, öreg nehéz magyar 88-94, szerémségi (horvát) —, szedett sertés 80-86, galicziai süldő 74-90, galicziai öreg —, hus-sertések 74-92. **Irányzat:** Szilárd.

Bécsi szarvasmarhавásár. 1902 márc. 17. *Fölhajtott:* hizott és legelőmarha 3903 drb, csontozni való marha 757 drb, összesen 4660 drb. Ebből ökör 3449 drb, bika 628 drb, tehén 549 drb, bivaly 84 drb.

Árak: (100 kilogrammonként élősúlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül)

1902 márc. 17.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	60-70	58-65	50-57
Galiciai hizott ökör	68-74	60-67	54-59
Tarka hizott ökör	76-81	67-75	57-66
Bikák	40-58	---	---
Hizott tehén	40-58	---	---
Legelőmarha	---	---	---
Csontozni való marha	40-58	---	---
Bivaly	30-42	---	---
Konzerváru (selejt.)	---	---	---

Irányzat: Elég élénk változatlan árakkal. A bikavásár igen lanya.

Nyerstermények.

Húskereskedelem: A Vásárcsarnoki Értesítő jelentése szerint húsfélékért a következő árakat fizették: vidéki borjú, melyből a fölhozatalok ismét nagyok, minőség szerint 70-76 kor. kelt el hosszan súlylevonás nélkül 100 kgrkint. Bárány iránt a vételkedv jó, de leginkább elsőrendű minőségű árú lett keresve, melyért 16-18 koronát lehetett páronként elérni. Másodrendű árú 10-12 koronán kelt el Grázba szállítva. Füstölthúsfélék 1.20-1.40 kor. keltek. Kassai és nagyszabeni sonka 1.60-1.80, falusi sonka 1.40-1.50 kor. áron értékesített.

Vajpiacz.

Az «Alfa Separator» részvényársaság jelentése.

Budapest, 1902 márc. 15. Teavaj centrifugált 2.30-2.50, vaj, köpült 1.60-1.90 korona klg.-kint. Tehéntúr I-a 0.34-0.36, tehéntúr II-a 0.28-0.32 fill. klg.-kint. **Irányzat:** Változatlan kitűnő üzlet.

Bécs, márc. 15. Legfinomabb tea-vaj 2.30-2.60, finom tea-vaj 2.10-2.30, parasztvaj 1.90-2.10, tehéntúr — — — 0.40 kor. **Irányzat:** Klénk kereslet. A vajárak a husvétii ünnepekig még emelkedni fognak.

Berlin, márc. 15. I. oszt. vaj 111-112, II. o. vaj 106-110 márka 50 klg.-kint. (1 márka = 120 fill.) **Irányzat:** Mindenféle minőségű vaj emelkedő árak mellett azonnal eladható.

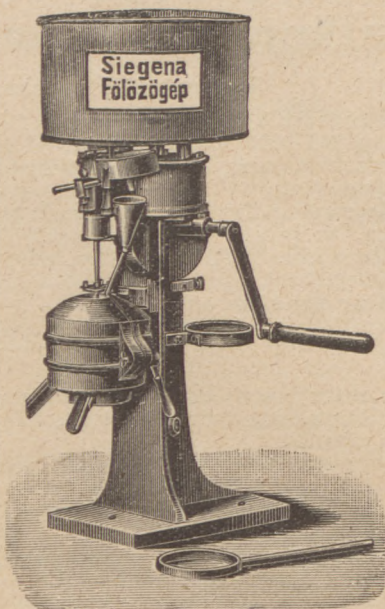
Hamburg, márc. 15. I. o. vaj 108-116, II. o. vaj 105-107 márka 50 klg.-kint (1 márka = 120 fill.) **Irányzat:** Vételkedv élénk, készletek kifogytak. A piacz érzi az orosz vajhozatalok hiányát.

London márc. 12. I. o. vaj 116-118 II. o. vaj 110-115 s prc. 50 klg.-kint (1 s = 120 fillér.) **Irányzat:** Csendes.

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár részv.-társ.

Budapest, V. ker., Külső váczi-út 80. sz.



Berendez:

tejszövetkezeteket, modern ma-
 gán tejgazdaságokat.

Állandó raktár:

legjobb minőségű
 összes tejgazdasági cikkekben.

Tervekkel és költségvetések-
 kel díjmentesen szolgálunk.

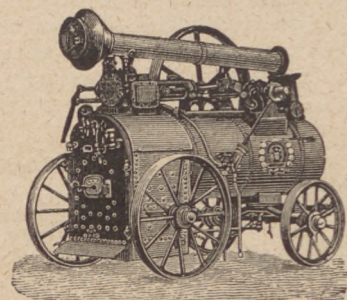
!! Árjegyzék ingyen és bérmentve !!

A magyar királyi állam-
 vasutak gépgyára gazda-
 sági gépeinek eladása.

**Használt és
 javított**
 lokomobilok és gőzeséplőgépek.

Csereüzletek.

**Mindennemű gazda-
 sági gépek.**



MAGYAR ÉLELMISZERSZÁLLÍTÓ
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, VII., Kerepesi-út 20.

SERTÉSBIZOMÁNYI ÜZLET.

Sürgönyezim: Consum, Budapest. * Telefon 25—02.



Sovány és hizott sertések vételét és eladását legelőnősebb feltételek mellett közvetíti. Elvállalja **kőbányai szállásain** a sovány sertések kihizlalását és gondozását.

Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad.



Szeged közvetlen közelében gr. Szápáry-Gyula urad. területén fehérparti gazdaságban 7 db igen szép 14—24 hónapos

tiszta berni jellegű

tenyészbika eladó.

Lichtenegger Gyula Szeged, Kárász-utca 16.

Megkeresésre az állatok megtekintésére kocsin rendelkezésre bocsajtatik.

Első Magyar Sertéshizlaló

Alapított 1869. Részvény-Társaság Alapított 1869

BUDAPEST-KŐBÁNYÁN.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlalóknak a «Hizlalda»-állomás mindkét oldalán fekvő, mintegy **35.000 darab** sertés befogadására alkalmas, czélszerűen berendezett **szállástelepeit**, melyek **csatornázza, kitünő vízzel bíró ártézi-kúttal, vízvezetékekkel, szükséges eleségraktárakkal, két gőzmalommal és szállóval** vannak ellátva. Foglalkozik: **szállások bérbendásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámlára fizetéseket teljesít.** A sertések kényelmes elhelyezése mellett **ügyfeleinek** igen mérsékelt áron a legmesszebb menő **előnyöket nyújtja** és a legszolidabb kiszolgálásról gondoskodik. **Utánnomat nem díjaztatik.**

1—40

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége

Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap: Kormány hozzájárulásával	400,000— kor.
Alapítványok és üzletreszekben	1.268,080— kor.
Tartalékok	111,053.00 kor.
Összesen	1.779,133.60 kor.
Első évi fölösleg	90,349— kor.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében biztosított tagok díjarányban részesülnek. Az 1901. évi üzlet-eredmény alapján az alapítók 5 százalék kamatban, a biztosított tagok díjvisszatérítésben részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készíttetik a **gazgatóság.**

Szuperfoszfátot, kénsavas-kálit, kénsavas-ammont, Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra), **Chilisalétromot, Kainitot, 40%-os kálitrágyasót**

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi ipar részv.-társ.

Budapest, V. ker., Fürdő-utca 8. sz.



Szabadalmazott
tejszállító kannák
tölgyfából.

A legolcsóbb, legtartósabb és legkényelmesebb szállításra és tejgazdasági üzemhez

Marth és Társa
tejkanna-gyár

Alsó - Lieszkő pr. Bellus (Trencsénmegye).

Jencs-féle Magyar Restitutions-Fluid

lovak és szarvasmarháknak.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.



Az állatok izomerejét fokozza, kitarlóvá, erőssé teszi; meggátolja a lábak merev bémulását, az intágulást s az úgynevezett pókosodást. Ara 2 korona. Postán 2.60 kor. beküldése után bérmentve küldi

JENCS VILMOS gyógyszerész,

Bpest, II., Széna-tér 5. sz.

Főraktár: Dr. Egger Nándor gyógyszer-tára, Bpest, VI., Váci-körút 17.

1901-dik évi forgalom 26,000 zsák.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a **budapesti gyapjuaukciókra**, melyek ez év folyamán több sorozatban, nevezetesen **julius és szeptember hónapokban** tartatnak meg.

Az aukciókra fölküldött és **«Gyapju-árverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar»** címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes **díjkedvezményben**, valamint **ingyen raktározásban** részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű fölvilágosítással szolgál

Gyapjuárverezési vállalat.

HELLER M. és TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

Kis hirdetések ára:

Minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A kis hirdetések díja előre fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK**Hirdetésekről**

csak akkor adunk felvilágosítást, ha kérdéstevő a szükséges postabélyeget vagy választlevelezőlapot beküldi.

A kis hirdetés legcélzzerűbben postautalványon rendelhető meg, melyre a szöveg felírható. **Kis hirdetéseket csupán mezőgazdák és tenyésztőktől, továbbá állást keresők és adóktól veszünk fel.**

Feltűnő betűkkel közlendő kis hirdetések díja, 12 □-centiméter területig, beiktatásonként 1 korona, minden további 4 □-centiméter 5 fillér.

12 □ ctm.

Most jelent meg a

**Tejgazdasági
Zsebnaptár**

az 1902. évre.

III. évfolyam

Szerkeszti és kiadja

Jeszenszky Pál

«OMGE» titkár.

Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen. Megrendelhető az «Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok» kiadóhivatalában. Budapest, Köztelek, Üllői-út 25.

Ára (bérmentve és ajánlott küldéssel) 3 kor. 70 fillér.

Betöltendő állás.**Pályázat.**

Pestmegyében circa 4000 holdas uradalomban gazdatiszt kerestetik. Előnyben részesülnek akadémia- vagy főiskolai gazdasági tanintézetet végzett, de minden esetre több évi gyakorlattal bíró nyugott, de erélyes gazdák. Az uradalmon tehenészet és dohánytermelés van. A tót nyelv kívánatos. Az állás f. é. október 1-én jön üresedésbe, tehát valamivel előbbi beállítás kívánatos volna. Önkezüleg írt kérvények, kivánt javadalmazás pontos megjelölésével és eddigi működésekről bizonyítványok hitelesítellen másolataival gróf Szapáry Pista címre Pozsony, Baross Gábor-út kü dendők.

Hirdetéseket

fölvesz az «Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok» kiadóhivatala, Budapest, IX., Üllői-út 25. sz. (Köztelek).

Állást keresők.**Önálló gazdatiszti**

állást keres jelesül képesített róm. kath. gazdatiszt, 34 éves, beszél magyarul, németül. A gazdaság minden ágában tökéletesen jártas, kitűnő szőlész, praktikus pinczester stb. Címe: Mály Lajos Ollár, Zalamegye.

Állatok.**Eladó.**

Rambouilletkeresztés juhász 183 anya, 72 db éves meddő, 64 öreg ürü, 82 db éves ürü, 9 kos, 168 szopós bárány. Ifj. Eötvös Károly dunaszent-györgyi gazdaságában.

Telivér

simmenthali bika öt darab két-három évesek, országos törzskönyvelt, importált szüloktől eladó Fáy Zoltán ecsédi gazdaságban Ecséden.

Eladó tinók.

puszta-kovácsi gazdaságban eladó 200 db 2 éves elsőrendű magyar érdélyi tinó. Értekezhetni a tulajdonossal, Nadányi Miklós Pusztakovácsiban u. p. Berettyó-Ujfalu, Biharmegye.

Eladó

Gróf Teleki Gyula úr révéri gazdaságában 5 éves angol telivér pejmen

ORMUZ,

apja Orwell, anyja Szitakötő II. Bővebb fölvilágosítással szolgál az intézőség Révbér, posta Solt, Pestmegye.

Telivér

simmenthali bika öt darab két-három évesek, országos törzskönyveit, importált szüloktől, eladó Fáy Zoltán Ecséd-i gazdaságában Ecséden.

Országszerte elismert erős csontú, gyorsfejlődésű és edzett elsőrendű

Magyar bikák

kiválóan tiszta, csiraképes és olcsó oberndorfi

Réppamag

50 kilón felül minden mennyiségben kaphatók

gr. Teleki Arvéd

drassói uradalomban u. p. Koczka.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

Az 1900. évi párisi

világkiállításon

nyert kitüntetés:

**Alfa-Separatorok
Grand Prix!**

Iroda és raktár:

Budapest, V., Báthory-utcza 4. sz.

Gyártelep:

Budapest, VI., Petneházy-utcza 6-8.**Tejgazdasági gépgyár**

szállít

mindennemű tejgazdasági eszközöket és gépeket a legjobb kivitelben, a legmodernebb irányban!

Berendez

**Tejtelepeket, Tejszövetkezeteket,
Mintatehenészeteket.**

Árjegyzéket és költségvetéseket díjmentesen küldünk.

